

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI (SİNOLOJİ)
ANABİLİM DALI

BATIL İNANÇLARIN ÇİN TOPLUM YAŞAMINA
ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Güliz Ulu

Ankara, 2012

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI (SİNOLOJİ)
ANABİLİM DALI

BATIL İNANÇLARIN ÇİN TOPLUM YAŞAMINA ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Güliz Ulu

Tez Danışmanı
Prof.Dr. Bülent Okay

Ankara, 2012

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI (SİNOLOJİ)
ANABİLİM DALI

BATIL İNANÇLARIN ÇİN TOPLUM YAŞAMINA ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı:

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

Tez Sınavı Tarihi

ÖNSÖZ

“Batıl İnançların Çin Toplum Yaşamına Etkisi” konulu tez çalışmasında, Çin kültüründe yaşam biçimi haline gelen batıl inançlar ve bu inançların nedenleri incelenmiştir. Anadolu ve Çin’de benzer batıl inançların kökenleri karşılaştırılmıştır.

Son yıllarda Çin, batı dünyası tarafından ilgi odağı haline gelmiştir. Türkiye-Çin arasında ticaret ve eğitim alanlarındaki ilişkilerimiz günden güne gelişmektedir. Birçok işadama Çin’i ziyaret etmekte, ticari ilişkiler kurmakta ve birçok üniversite öğrencisi eğitimlerini sürdürmek için Çin’i tercih etmektedir. Bir ülkenin kültürünü, geleneklerini ve inançlarını öğrenmenin, o ülke insanını tanımaya, daha iyi anlamaya ve daha iyi ilişkiler kurmaya yardımcı olacağını düşünmekteyim.

Tez konumun seçiminde bana yol gösteren ve karşılaştığım sorunların çözümünde destek olan danışmanım Sayın Prof. Dr. Bülent Okay’a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Batıl İnanç Nedir?.....	1
1.2 Batıl İnançların Ortaya Çıkış Nedenleri.....	7
2. ÇİN KÜLTÜRÜNDE BATIL İNANÇLAR VE GÜNLÜK HAYATA ETKİSİ...16	
2.1 Evlilikle İlgili Batıl İnançlar.....	22
2.1.1 Düğün Öncesi Batıl İnançlar.....	24
2.1.2 Düğünde Uğurlu Semboller ve Renkler	25
2.1.3 Düğün Seremonisinde Uyulması Gereken Batıl İnançlar.....	26
2.2 Doğumla İlgili Batıl İnançlar.....	27
2.2.1 Bebeğin Doğumu İle İlgili Batıl İnançlar	31
2.2.2 Bebeğe İsim Vermek.....	32
2.2.3 Bebek Doğumunda İlk Yüz Gün.....	34
2.3 Ölüm ve Cenazeye İlgili Batıl İnançlar.....	36
2.3.1 Ölüyü Görme Töreni.....	37
2.3.2 Cenaze Töreni ve Süreci.....	40

2.3.3 Cenazenin Defnedilmesi.....	42
2.3.4 Yas Tutulması.....	42
2.3.5 Ölü'nün Dönüşü.....	43
2.4 Çin'de Hayalet Ayı.....	43
2.5 Sayılarla İlgili Batıl İnançlar.....	46
2.5.1 Sayıların Önemi.....	47
2.5.2 Uğurlu Sayılar.....	49
2.5.3 Uğursuz Sayılar.....	51
2.6 Renklerle İlgili Batıl İnançlar	52
2.7 Çin Mimarisi İle İlgili Batıl İnançlar ve Feng Shui Öğretisi.....	55
2.7.1 Feng Shui Bir Bilim mi Yoksa Bir Batıl İnanç mıdır?.....	58
2.8 Özel Günlerle İlgili Batıl İnançlar.....	62
2.9 Batıl İnançların Alış Veriş Üzerindeki Etkileri.....	65
3. ANADOLU VE ÇİN KÜLTÜRÜNDE BENZER BATIL İNANÇLAR.....	70
3.1 Evlilikle İlgili Batıl İnançlar.....	72
3.2 Doğumla İlgili Batıl İnançlar.....	74
3.3 Ölümle İlgili Batıl İnançlar.....	78
SONUÇ.....	82

ÖZET.....	87
ABSTRACT.....	88
KAYNAKÇA.....	89
EKLER.....	95

1. GİRİŞ

1.1 Batıl İnanç Nedir?

Mantıksal bir temele dayanmayan inanç ve davranışlara, “batıl inanç” denmektedir. Bir başka görüşe göre batıl inanç “bilgisizlikten kaynaklanan inanç veya alışkanlık, bilinmezliğin korkusu, büyüye veya şansa inanmak veya nedenin yanlış yorumlanması” dır.¹ Diğer bir görüşte ise batıl inanç, “ inanç, eylem veya dini tören, doğa kurallarına aykırı olarak mantıksızca gerçekleştirilen büyüye inanmadır.” sözleriyle tanımlanmaktadır.² Batıl inanç, “gerçekçi bir temeli olmayan bir şeye inanmaktır” diyebiliriz.

İlk çağlardan beri insanlar, eski geleneklerine dayanarak doğüstü olaylara korkuları, çaresizlikleri sebebiyle inanmışlardır. Buna benzer inançlar, batıl inançlar olarak kabul edilmişlerdir. Çoğu zaman bizler de nedenini bilmediğimiz davranışlarda bulunur ya da sözler söyleriz. Örneğin; yolculuğa çıkan birinin arkasından su dökmek, merdiven altından geçmemek, gece tırnak kesmemek, hapşiran birisine "çok yaşa!" demek vb.

¹ Webster sözlüğü batıl inanç tanımı, <http://www.merriam-webster.com/dictionary/superstition>

² Dictionary.com sözlüğü batıl inanç tanımı, <http://dictionary.reference.com/browse/superstition?s=t>

Batıl inançlar insanlık tarihi kadar eskidir. Teknoloji ve bilimin ilerlemesine rağmen günümüzde, batıl inançlar hala devam etmektedir. Hatta, artarak devam ettiğini ifade edebiliriz. Toplumların yaşam biçimleri farklı olduğu için, her toplumun kendine özgü batıl inançları bulunmaktadır. Bunun da doğal karşılanması gerekmektedir.

Çoğumuz psikolojik olarak bu tür inanışların negatif etkisine maruz kaldığımız için batıl inançlara daha içten bir şekilde inanırız. Kabul etmek istemese bile, pek çok insanın yaşamı belirli oranda, batıl inançların kontrolü altındadır. Televizyonun sesini çift sayıya (veya duruma göre tek sayıya) ayarlamaktan tutun gece aynaya bakmamaya kadar hepimiz takıntıları vardır. Örneğin, günün belirli bir zamanında belirli bir şeyi yemek, içmek, giymek vb.

Bazı insanlar, batıl inançlara o kadar inanır ki uğursuzluğa yakalanma korkusuyla belirli günlerde evden çıkmazlar. Bazı eşyaların kendilerine şans getireceği inancıyla, onları taşımakta ısrar edebilir veya uğurlu bardaklarından olmadığı müddetçe kahve veya çay içmeyi reddedebilirler.

Batıl inanç, bazı sözlüklerde "Doğüstü olaylara, gizli ve akıldışı güçlere, kehanetlere aşırı derecede bağlı boş inanç"³ olarak tanımlanır. Batıl inanç; en

³ Türk Dil Kurumu sözlüğünde batıl inancın tanımı.

inançsız insanı bile pençesine alabilecek kadar kudretli, baştan çıkarıcı, adeta şeytantüyü taşıyan inançtır. Çünkü inançla ilgili çok farklı, hatta aykırı fikirlerimiz olsa bile hayatın bir anında batıl inançların tuzağına düşüverir, kendimizi onun cazibesine kapılmış buluruz.⁴

Son yıllarda bilim insanları, batıl inançların bazı hayvan türlerindeki ödüllü şartlı refleks davranışlarıyla aynı çerçevede olup olmadığı üzerine araştırma yapmakta ve hayvanların da batıl inancı olabileceğini ileri sürmektedir.

Bu konuda araştırma yapan Amerikalı psikolog Burrhus Frederic Skinner, batıl inancın ne olduğunu, nasıl ortaya çıktığını güvercin örneklemeyle şöyle açıklar: Güvercin bir kutuya koyulur, o kutudaki belli bir noktayı her gagaladığında bir kapak açılır ve ona yem verilirse, tıpkı Pavlov'un köpeği⁵ gibi, güvercin gagaladığı zaman ödüllendirileceğini zamanla öğrenir. Ama eğer bir gün güvercin galamadığı halde aynı kapak açılır ve yem verilirse kuş buna önce şaşırır, sonra hangi hareketi sonucu bu ödülü hak ettiğini bulmaya çalışır. Sözelimi o sırada kanat çırpıyorsa, her kanat çırpışında kapağın açılacağına ve yemi hak edeceğine inanır. Bu aşamadan sonra o kapak her otuz saniyede bir açılacak şekilde otomatik

⁴ Söğüt, 2012

⁵ Rus psikolog, fizyolog ve hekim Ivan Petroviç Pavlov (1849-1936) ' un köpekler üzerinde yaptığı klasik koşullanma deneyidir. Köpeğe ilk olarak birkaç kez zil çalınır. Fakat köpek tepki vermez. Sonradan et verilir. Köpeğin salyaları akar. Sonra et ile birlikte zil çalınır. Daha sonra et verilmediği halde zil çalındığında köpeğin ağzının suyunun aktığı görülür. Buna şartlı ya da şartlandırılmış refleks olayı denir.

olarak ayarlansa bile güvercin kapağın açılmasının kanat çırpmasıyla ilgisi olduğuna inanır. Buna da "güvercinin batıl inancı" denir.⁶

Her ne kadar bu olay "güvercinin batıl inancı" olarak tanımlansa da hayvanların bir inanca ya da batıl inanca sahip olması tartışılır bir konudur. Hayvanlarda, insanlarda ki gibi bir algı ve düşünce sistemi olup olmadığını bilmemiz pek mümkün değildir. Bu olay sadece şartlı refleks olayıdır.

İnsanoğlunun alışkanlıkları, insanın var olduğu günden beri sürmektedir. Kötü ve şeytani ruhların görünmesi gibi batıl inançları sürdürmeye devam ederiz. Birileri bu tür olayların aşırılık derecesinde saçma olduğunu, artık insanların alışkanlıklara inanmadıklarını ve kendi kaderimizi kendimiz yarattığımızı söyleyebilir, ama buna rağmen, alışkanlıklarla çevriliyiz ve hala onları sergileriz.

Kötülükleri kovmak için nazar boncuğu, beş köşeli yıldız ve diğer bir uğurlu eşya takma batıl inancı, kuvvetli batıl inançlar arasındadır. Hatta uğursuzluğa yakalanmamak için başka hareketlerde de bulunuruz. Örneğin, belirli bir kelime söylemek, kaldırımdaki çatlaklara basmadan yürümek, yolunuza çıkacak kara kedilerden kaçmak ve merdiven altından geçmemek vs. Aynanın kırılması da bunlardan bir tanesidir. Ayna kırmanın, 7 yıl boyunca aralıksız uğursuzluk getireceğine inanılır.

⁶ Söğüt, 2012.89

Batıl inançlar, bazılarımızın hayatını yoğun olarak etkiler ve bazılarımızın hayatını, kontrol altına alır. Geçmişte olduğu gibi bugünkü toplumlarda da, batıl inançların, insan davranışları üzerindeki etkileri devam etmektedir. Günlük yaşamda, insanların batıl inanç konusu üzerinde konuşması gerekmez, çünkü etrafımız onlarla çevrilidir. İnsanların ‘uğursuzluğa’ yakalanmamak için taktıkları uğurlu eşyaları, yaptıkları hareketleri görebiliriz. Batıl inançların, bazı insanların uğursuzluğu kovmak için belirli bir davranış sergilemeden hayatlarına devam edemediklerini de kendi gözlerimizle görebiliriz.

Spor kulüpleri de batıl inanç dünyasının etkisi altındadır, çünkü kulüpler ve hatta oyuncular batıl inanca çok inanırlar ve geleneklerine bağlıdır. Çoğu spor kulübü kuruluşundan beri böyledir. Birçoğu; belirli bir topla, belirli bir renk malzemeyle, belirli bir oyuncuyla oynama gibi alışkanlıklara inanır. Oyuncular; kendilerinin ve oynadıkları kulübün oluşturduğu batıl inanç dünyasının içinde yer almaktadır.

Batıl inançlar hakkında önemli bir nokta vardır o da; ‘bir şeyi ne kadar çok istersen, istediğin şey gerçekleşir’ deyiminin doğru olmasıdır. Diğer bir deyişle, belirli bir batıl inanca olan kuvvetli inancımız, akıl gücümüz sayesinde, onu gerçek kılabilir.

Çağdaş olmamıza rağmen (ya da öyle olduğumuzu sanmamıza rağmen) bu tarihi ve eski batıl inançlar hayatımızda büyük bir rol oynar. Biz bu batıl inançlara bakıp; bu batıl inançlar insanoğlu var olduğu sürece bizimle yaşayacaklar diye düşünmeliyiz.

Büyük olasılıkla insanların inanmak istediği insan aklının anlaşılmazlıklarındandır. Bazıları hayaletlere inanır, bazıları UFO'lara, bazıları ise batıl inançlara. Birçok batıl inancın hiçbir bilimsel açıklaması ve anlaşılır bir delili yoktur. Bu nedenden dolayı "inanç" olarak adlandırılırlar ve inançlar onları ayakta tutan tek güçtür. Ve kara kedi gördüklerinde yaşayacakları olumsuzlukları düşünen kişiler, batıl inançlara inanmadıklarını söyleyen kişilerdir. 'Hayır, öyle bir şeye inanmıyorum' diyeceklerdir.

Kültürler de batıl inançlardan etkilenmektedir. İnsanlar bilincinde olsa da olmasa da, batıl inançlar görünmeseler de davranış ve kararlarımızda etkilidirler. Toplumunu etkileyen batıl inançlar da zamanla gelenek haline dönüşür. Örneğin yeni doğan bebeğe nazar boncuğu takmak, Anadolu'da gelenek halini almıştır. Bu gibi batıl inançlar, batıl inançlara inanmayanların da geleneği olmuştur.

Batıl inançlar, akıllarda yer eder ve bilinçsiz olarak uğursuzluklara karşı insanı tetikte bırakır. Benzer olarak, iyi veya kötü, batıl inançlara inanmak, insanı her şeye karşı hazır durumda tutar.

İsteklerimizin geleceğimizi oluşturduğunu, belirli bir şekilde davranmamızı ve belirli kararlar vermemizi sağladığını büyük ihtimalle hepimiz biliriz. Benzer olarak, düşünceler gerçeği oluşturur. İnanç ne kadar kuvvetliyse hayattaki etkisi o kadar güçlüdür. En kuvvetli duygulardan biri olup batıl inançlara inanmaya yol açan kötülük korkusu, insan düşüncesi ve davranışlarında büyük etki göstermektedir.

Bu nedenle, yolundan kara kedi geçtikten sonra kişinin başına kötü bir olayın gelmesini beklemesi, büyük olasılıkla o insana kötülük getirecektir. Başka bir durumda bu kötülük fark edilmeyebilir veya önceki olayın doğal sonucu olarak görülebilir. Ama kedi, bu kötülüğün beklenmesine neden olur ve bu kötülük düşünce ile desteklenir. Genel inanışla, kötü düşünceler kötülüğü çeker. İyiler ise iyiliği.

Yani, batıl inançlara inanmak hayatımızı hem olumlu hem olumsuz olarak etkiler. Her şey batıl inanca ve o inancın insana sunduğu şeye bağlıdır. Başka bir deyişle insan ne düşünürse onu yaşar.

1.2 Batıl İnançların Ortaya Çıkış Nedenleri

Dünyanın her yerinde ve çevremizde türlü dini inançlar, geleneksel davranışlar ve bunlara dayalı uygulamalar tarih boyunca etkili oldular ve hala da

olmaktadır. İnsan hayatının önemli bölümünü kapsayan ve yaşayış tarzımızı değiştiren inançlar elbette ki bunlarla sınırlı değildir. Eski Türkler'den veya Osmanlı'dan kalan veya bazı kör dinsel bilgisizliklerle başlayan inançların, hala devam ettiğini günümüzde de görürüz. Oysa batıl inançların büyük bir kısmının ardında, sosyal ve doğasal gerçekler saklıdır, bazıları ise bilinmeyen tarih öncesi zamanların izleridir. Batıl inançlar, yaşamın gerekli parçaları olarak tanımlanır ve onlara sığınarak yaşamsal bir bilinç alanında korunduğumuz düşünülür.

Aslında batıl inançlar atalarımız tarafından bizlere anlatılan inanç ve alışkanlıklardır. Batıl inanç denmesinin nedeni, modern dünyamızda mantıklı veya bilimsel açıklaması olmamasıdır. Bu, bütün batıl inançların mantıksız olduğu anlamına gelmez. Hatta çoğu, sebepleri göz ardı etmenin sonucu veya sadece davranışlarımıza duygu yüklemek olsa bile, gerçek sebeplere dayanır. Batıl inançlar zamanla nereden geldiği unutulup, toplumda değişik hikâyelerle beslenerek, nesilden nesile aktarılır. Günümüzde birçok batıl inanç, yüzyıllar öncesindeki dini inanışların ve kültürlerin kalıntısıdır.

Gerçek örnekleri ele alıp onların mantığını incelemeden önce, bir örnek verelim. Eğer birisi, elinde çok sevdiğiniz, eşinizin veya aile bireyinizin fotoğrafı ile gelip, üzerinde tepinmeye başlarsa ne hissedeceğinizi veya nasıl davranacağınızı düşünün. Bu kişinin sadece bir kâğıt parçasına ki muhtemelen size ait olmayan bir kâğıt parçasına, zarar veriyor olsa bile ve bu eylemin size bir şey kaybettirmemesine

rağmen acı ve üzüntü duyacağınız kesindir. Batıl inançlara olan bağılılık duygusal bağılılığa çok yakındır.

Modern çağda bilimin ulaşamadığı ve aydınlatamadığı tedavisi bugünün şartlarıyla mümkün olunmayan hallerde, evlilik, sevgi, kısırlık gibi türlü çaresizlikte yatır, türbe, adak adama, okuma gibi inançlara dört elle sarılırız. Bilimin etkisi ve okuryazarlık oranının artmasıyla, bu tür batıl inançların azalacağı ümit edilebilir.

Atalarımızdan ve aile ocağımızdan öğrendiğimiz, batıl inançlarımız vardır. "Boş şeyler" bunlar deyip de geçivermek söylendiği kadar kolay değildir. Çünkü batıl inançlar, genellikle geleceğe yöneliktir. Tüm etkileri de bundan kaynaklanır: "geleceği bilme ve ona yön verebilme arzusu", "başımıza kötü şeylerin gelmesini önleme endişesi"dir. Batıl inançlar bu nedenle çok önemlidir. Hepsinin bir çıkış noktası, hepsinin insanı ürküten bir yanı ve hepsinin öykülü bir serüveni vardır.⁷

-Yatağın sağ tarafından kalkmak uğur getirir.

Bazı toplumlarda yatağın sağ tarafında yatmanın veya sabah sağ taraftan kalkmanın uğurlu olacağına inanılır. Sağdan kalkılır ve sağ ayakla yere basılır yani ilk adım sağ ayakla atılır. Yanlışlıkla sol ayakla içeri girilmişse, geri dönerek tekrar sağ ayakla girilir.

⁷ Lorie, 1992

İslam dinine göre her insanın omzunda iki melek bulunur. Sağdaki sevabı, soldaki günahları yazar. Ahirette iyilerin hesap defteri sağdan, kötülerinki ise soldan verilir. Bu sebeple Müslüman toplumlar sağ tarafın hayırlı olduğuna inanır.

Roma mitolojisinde ve halk inançlarında, sol tarafın kötü olduğu inancı vardır. Roma vatandaşları, evlerine muhakkak sağ ayaklarıyla adım atarak girerdi. İşleri, sağlığı uzun zaman iyi giden insanlar, zor durumda olan evlere davet edilir ve sağ ayaklarıyla içeri girmeleri istenirdi. Böylece kaçan iyiliğin ve şansın, geri geleceğine inanılırdı.

-Ayna kırılması uğursuzluk getirir. Ayna kırılan evde, 7 yıl uğursuzluk olur.

Ayna kırılmasının uğursuzluk getireceğine olan inanış, en eski batıl inançlardan biridir. Bu inancın kökeni, ilk çağ insanına kadar gider. Göllerde veya su birikintilerinde, kendi yansımını gören ilkel insan, bunun kendisinin ruhu olduğunu sanmış, suyu bulandırıp görüntüsünün kaybolmasına neden olanları da düşman bilmiştir.

İlk aynaların kullanılışı eski Mısır devirlerine rastlar. Bunlar pirinç, bronz, gümüş hatta altın gibi metallere yapılmış, sağlam ve çok iyi parlatılmış yüzeylerdir. Bu devirde de bu parlak yüzeylerden yansıyan görüntünün o insanın ruhunun bir yansıması olduğuna inanılırdı.

Cam kapların yapılmaya başlanılmasından sonra da, içindeki sudan yansıyan görüntünün ruhun bir yansıması olduğu inancı devam etmiştir ama camlar kırılabilir ve o zaman da içinde bulunan ruhun bir parçasının, vücudu terk ettiği düşünülmüştür.

Birinci yüzyılda Romalılar tarafından bu uğursuzluğun süresini 7 yıla çıkarılmıştır. Bu dönemde, hayatın her yedi senede bir kendini yenilediğine inanılırdı. Camın kırılması sonucu ruh ve dolayısıyla insanın sağlığı tahrip olduğundan, vücudun kendini yenileyerek, sağlığına kavuşması için yedi yıl geçmesi gerektiğine inanılırdı.

Bu inançla beraber geliştirilen bazı önlemler de olmuştur. Örneğin: aynanın kırılan parçaları toplanır ve güneye doğru akan bir ırmakta yıkanır veya toprağa gömülürse kötü şansın yok edileceğine inanılmıştır.

17. Yüzyılın ortalarında İngiltere ve Fransa'da ucuz maliyetli aynalar üretilmeye başlanılmıştır ama batıl inanç o kadar yerleşmiştir ki, günümüzün modern dünyasında bile hala devam etmektedir.⁸

Bazı araştırmacılara göre, batıl inançların özünde yatan; topluma, bireylere bazı bilinmesi gereken şeyleri öğretmeyi korkutarak sağlamaktır. Birçok batıl inançta bunu görmek mümkündür. Örneklerle açıklayacak olursak;

⁸ Korugan,2001:16

- Evde şemsiye açmak uğursuzluk getirir.

Ev içerisinde yani küçük bir mekânda açılan şemsiye, mekânda bulunanlara istemeden zarar verebilir. Bu sebeple evde şemsiye açılmak istendiğinde “Evde şemsiye açılmaz, uğursuzluk getirir.” gibi sözleri hepimiz mutlaka duymuşuzdur. Olası bir kazayı önlemek sebebiyle, yapılacak eyleme engel olmak için uğursuzluk getireceğine inandırılarak yani korkutularak öğretmek için söylenmiş sözler zamanla batıl inanç haline gelmiştir. Anadolu’da olduğu gibi Çin kültüründe de bu batıl inanca rastlamaktayız. Çinliler iş yerlerinde şemsiye açmanın, kismetleri yok edeceğine inanır.

Batıl inançların ortaya çıkmasındaki en büyük etken korkutularak bazı şeylerin öğretilmesinin ya da şartlı davranılmasının daha kolay olmasıdır. Çoğu insan, psikolojik olarak bu tür inanışların negatif etkisine maruz kaldığı için doğruluğuna ve bu tür batıl inançlara daha içten bir şekilde inanırlar. Bu görüşü başka örneklerle de destekleyebiliriz.

-Gece tırnak kesmek uğursuzluk getirir.

Anadolu’da yaygın olan bir diğer batıl inançta ise yine korkutarak öğretme söz konusu olabilmektedir. Elektriğin yaygın olmadığı dönemlerde, geceleri yapılan tırnak kesimi, karanlık neticesinde hoş olmayan sonuçlar doğurabilirdi. Dolayısı ile geceleri tırnak kesmenin hoş olmadığı, farklı bir yöntemle bireylere anlatılır.

- Mezarlık ve ziyaret yerlerindeki ağaçları kesenler çarpılır.

Mezarlıklardaki ağaçlar toprakta oluşan azotu kullanır, havayı temizler, toprağın kaymasını engeller. İnsanlara böyle söylediğinizde sizi dinlemezler gidip o ağaçları yinede ihtiyaçları için kesebilirler. Mezarlıkların ağaçlara ihtiyacı vardır. İnsanlara mezarlıktan ağaç kesmenin çarpılmayla sonuçlanacağını anlatmak onları bu eylemden daha kolay uzak tutmaktadır çünkü dinin korkutucu ve caydırıcı etkisi büyüktür.

-Yeni yılda ağlarsanız, bütün yıl ağlarsınız.

Çin Yeni Yılı, Çin'in en büyük festivalidir. En önemli sebeplerinden biri seneye bağlı olan astrolojik önemidir. Kaplan yılı, domuz yılı ve her Yeni Yıl gibi beraberinde kendi sonuçlarını getirir. Bu nedenle Yeni Yıl hayallerinin gerçekleşmesini bekleyen kişilerde umut ve arzu oluşturur. Yeni bir sayfa açmaya çalışmak, çok doğaldır. Eğer yeni yılın ilk günü çocuğun canı acımışsa ve ağlıyorsa bu kesinlikle hayra alamet değildir. Bu nedenle bu günde insanlar çocuklarını ağlatmaktan kaçınırlar.

- Aynı soyada sahip olan çiftlerin, evliliklerinin uğursuzluk getireceğine inanılır.

Çin'de aynı soyada sahip kişilerin aynı atadan geldiğine ve evliliklerinin uğursuzluk getireceğine inanılır. Dünyanın birçok ülkesinde akraba evliliği hoş görülmez. Çünkü kan bağı sakat bebek doğumlarına yol açar. Günümüzde bilim

insanları da bu korkuyu onaylamaktadır. Eski toplumların, karışık genetikleri anlıyor olması pek mümkün değil ama bu evliliklerin sonucunu yaşayarak görmüş olmalılar.

Anadolu'da akraba evlilikleri ve bunların neticesinde olan sakat çocuklar hala görülmektedir. Genelde bu evlilikler mal bölünmesin ve kız çocuğu ziyan olmasın diye yapılmaktadır.

-Çocuk doğduğunda hemen aileye kabul edilmemektedir. Çünkü yeni doğan bebek zayıf ve hastalıklıdır. Aradan bir ay geçtikten sonra veya kırmızı yumurta ve zencefille kutlanan “man yue”⁹ den sonra aileye kabul edilir.

Modern tıbbi tedavi ve aşı bulunmadan önce çocuk ölüm oranı çok yüksekti ve bu ölümler doğumdan sonraki bir ay içinde gerçekleşirdi. Her çift veya aile için yeni doğanın ölümü onlara acı getirirdi. Bu tür kayıpların etkisini azaltmak için çocuk ailenin dışından biri gibi görülür ve çocuk, en tehlikeli olan bir ayı atlattıktan sonra ailesi tarafından kabul edilir. Bu durum, çocuğun kaybından kaynaklanacak acıyı önler ve aynı zamanda hayatta kalabilmesinin kutlanmasını sağlar.

-Bir cenazeden hemen sonra eve gitmeyin çünkü ölünün ruhu sizi takip ediyor olabilir.

⁹满月 mǎnyuè: Dolunay ve bebeğin birinci ayını tamamlaması anlamına gelir.

Ölüm, olumsuz olayları çeker ve mezarlık çoğu insan için rahatsız edici bir faktördür. Ruh ve hayaletlere inanan insanlara göre cenaze ziyaretinden sonra insan kendini eve kadar yanında taşıyacağı tehlikeli bir araç sayesinde koruyabilir. Bu tür inançlar, hastalığın ölü kişinin vücudundan diğer kişilere yayılabilmekle olan, salgın hastalıklarının var olduğu dönemlerinde ortaya çıkmış olabilir.

Bunlar sadece, sebepleri olabilecek birer örnektir. Sebepsiz olan bir sürü batıl inançta vardır. Buna rağmen bu batıl inançların çoğu akıl, mantık veya mantıksızlığa dayanmaktadır ve nesillerce; orijinal sebebi tamamen kaybolmuş olsa bile, varlığını sürdürmüştür.

2. ÇİN KÜLTÜRÜNDE BATIL İNANÇLAR VE GÜNLÜK HAYATA ETKİSİ

Geleneksel Çin toplumu batıl inançlarla doludur. Yirminci yüzyılın büyük bir kısmında, önce milliyetçi devlet daha sonra komünist devlet ülkeyi modernleştirmek için Çin'deki batıl inançları yok etme çabasında bulunmuştur. Ancak bu çabalar başarısız olmuştur. İnsanlar günümüzde hala evlenmek, bebek yapmak için iyi bir tarih öğrenmek amacıyla falcılara gider, uğurlu ve uğursuz sayılara inanır ve arabalarına, evlerine koruyucu tılsımlar asar. Ulusun sosyal çalkantı ve ekonomik kargaşa yaşadığı dönemlerde, Çinliler, batıl inançları sayesinde yaşantıları üzerinde, kontrol sahibi olduklarını düşünmüştür.

Çoğu insan kendisini mantıklı, eğitilmiş insanlar olarak görüyor olsa da ailesinden aktarılan bazı inançlara bağlıdır. Çinlilerin de diğer kültürlerden hiçbir farkı yoktur. Çinlilerin de kendi batıl inançları var. Örneğin; yeni evliler şans ve erkek çocuk istiyorlarsa damat, yatağın üzerinde komik bir şekilde yuvarlanır. Bir kadın hamile ise tutkal kullanamaz, bu durumun zor bir doğuma yol açacağına inanılmaktadır. Hamile kadının bir hayvana vurması, doğacak bebeğin o hayvana benzemesine ve onun gibi davranmasına sebep olur. Bebekleri övmek, kötü ruhları ve hayaletleri çağırır. Akrabalık olmasa bile aynı soyada sahip bir kişiyle evlenmenin, kötü şans getireceğine inanılır. Bunun nedeni aynı atalara sahip oldukları gerekçesidir. Çiftlerden birinin, diğerinden 3 veya 6 yaş büyük ya da küçük olması, kötü şans getirir. Bunların dışında daha birçok inanç sıralayabiliriz.

Türkiye’de konu düğün ve nikâh olduğunda, Çinlilerde olduğu gibi çok sayıda gelenek vardır. Türk gelinler, düğünlerinde beyaz giyer. Çin kültüründe ise, durum farklıdır. Düğün gününde beyaz giyilebileceği gibi, uğurlu olacağına inanılarak, kırmızı ve sarı tercih edilir. Eğer siyah, mavi veya gri giyilmiş ise düğüne uğursuzluk getireceği düşünülür.

Çin batıl inançlarının çoğu, Çincedeki eş sesliliğe dayanır. Çinliler sözcüklerin yapılandırılmasında sesli heceler kullanır. Çincede birçok bağlantısız kavram, aynı sesli hece ile ifade edilir. Batıl inançlar, bu bağlantısız kavramların birbirleriyle bağlantılıymış gibi davranılmasından dolayı, ortaya çıkmaktadır.

Çin batıl inançlarından önemli bir eş seslilik ‘dao’ hecesidir. Bu hece hem ‘varmak (到) ’ hem de ‘baş aşağı (倒)’ anlamına gelmektedir. Bu nedenle, düğün veya Çin Yeni Yılı’nı kutlarken, şans anlamına gelen 福(fú) karakterinin, baş aşağı asılmasının şans getireceğine inanılır. Bunun nedeni; bu baş aşağı (倒) duran tılsımın evlilik ve yeni yılda şans getireceğine (到) inanılmasıdır.

Benzer bir nedenle, Çin’de yarasanın şans getirdiğine inanılır. Yarasa anlamına gelen ‘biānfú (蝙蝠)’ , şans yani ikinci tonda okunan fu (福) sesini içermektedir. Bu eş seslilik bağlantısı yarasayı, Çin halk sanatının teması haline getirmiştir. Çoğu evde, şans getirmesi için kâğıttan kesilmiş yarasalar bulunmaktadır.

Bütün eş seslilik bağlantıları şans demek değildir. Dört sayısı anlamında olan dördüncü tonda sı olarak okunan karakterin (四), ölüm anlamında üçüncü tonda sı olarak okunan karakterle (死) arasında eş seslilik bağlantısı olduğundan, uğursuz sayılmaktadır. Bu nedenle Çin'deki çoğu binada dört ile biten kat sayısı ve bazı uçakların oturma planında böyle bir sayı bulunmamaktadır.

Kaliforniya Üniversitesinden sosyolog David Phillips, uğursuz kabul edilen dört rakamı üzerine yaptığı araştırmaya göre; bilgisayara kayıtlı 47 milyonu aşkın ölüm belgesi gözden geçirildikten sonra, Japon ve Amerikalı Çinlilerin kalp krizi nedeniyle gerçekleşen ölüm sayısının ayın dördüncü gününde beklenenden yüzde 13 daha fazla olduğu görülmüştür. Araştırmanın sonucu olarak; batıl inançların, stres ve korku seviyesini yükseltebildikleri kanısına varılmıştır.¹⁰

Batıl inançlar üzerine araştırma yürüten bilim insanları, batıl inançların, eğitim seviyesi veya etnik köken gözetmeksizin, insan beynine kuvvetli bir biçimde yerleştiği müddetçe, o insanın hayatını etkilediğini savunurlar.

Günümüz, ileri teknoloji aletleri ve gelişen eğitim dünyasında bile batıl inançlar, Çin kültürünün önemli unsurları olmaya devam eder. Bu sonuçların

¹⁰ Phillips,D., Christenfeld,N., Ryan,N., An increase in the number of deaths in the United States in the first week of the month An association with substance abuse and other causes of death, New England Journal of Medicine, July, 1999, Vol. 341, pp. 93-98

modern Çin hayatı ve Çin geleneklerinde önemli bir yeri vardır. Hanedanlık döneminde büyüyebilmek için, çiftçi bir ailenin şansa, okuyan kişinin ailesinin iyi sınav notlarına ve soylu bir ailenin acımasız mahkeme düzenlemelerini kazanmaya ihtiyacı vardır. Günümüz Çin'inde de, çiftçilerin hala şansa, okuyanların lise veya üniversite giriş sınavlarında başarı göstermesi için biraz şansa ihtiyaçları vardır. Çin'de şansa bu kadar inanmak; batıl inançların, günümüze kadar Çin kültürünü renklendirmeye devam ettiğini gösterir.

Batıl inançlar kendiliğinden oluşan durumlar değildir. Hepsinin belirli nedenleri vardır, ama bu nedenler inancın üzerinden uzun zaman geçtikten sonra körelebilir veya zıtlaşabilir.

Birçok açıdan batıl inançlar, herhangi bir kültürün belirli, ilginç olgularını yansıtır. Aynı zamanda bir medeniyetin var olma süresiyle de alakalıdır. Arkasındaki asıl neden unutulmuş olmasına karşın birçok nesilde alışkanlıklar kural haline dönmüştür. Bu nedenle, uygarlık ne kadar eskiye dayanırsa, o kadar batıl inancı vardır. Çin toplumu; Dünyadaki en eski uygarlıkların mirasçısı, bunun yaşayan örneğidir.

Dünyanın birçok yerinde, gemicilerin fazlasıyla batıl inancı vardır ve Çinli gemiciler, istisna değildir. Balık yiyen bir denizci, balığı ters çevirmez, çünkü balığı çevirmek geminin kaderini de aynı kılacaktır. Yani, balık yemenin doğru şekli, önce

bir tarafını bitirmek sonra sırt kemiğini ve omurgasını ayırıp diğer tarafını, balığı çevirmeden yemektir.

Bir Çinlinin evini ziyaret ettiğinizde giriş kapısının üstüne yerleştirilmiş belirgin bir aynaya rastlayabilirsiniz.¹¹ Bu normal bir ayna değil, ba-gua¹² aynası veya sekiz köşeli aynadır. Bu ayna oraya, istenmeyen ziyaretçileri ve düşünceleri kovmak için yerleştirilmiştir. Aynanın fiziksel yansıtma özelliği gibi ba-gua aynasının da kötü düşünceleri yansıttığına inanılır.

Yedinci ayda, yeraltı kapılarının açık olduğuna ve ruhların dünyada serbestçe gezinebildiklerine inanılır. Bu en önemli özel günlerden biridir ve on beş günden fazla sürer. Bu süre zarfında, ruhsal canlıları ve yeraltı olaylarını kovabilmek için kıyafet, mücevher gibi kâğıttan yapılma ve araba, televizyon gibi diğer eşyalar yakılır. Bu eşyaların gerçek dünyada yakılması veya 'Öldürülmesi'yle ruhsal boyutta cisimleşeceklerine inanılır.¹³

Yedinci ayın yedinci gününe denk gelen Çin Sevgililer Günü'nde bekâr kadınlar, bu günde tutacakları dileklerinin gerçekleşme ihtimalinin yüksek olduğuna inanır.

¹¹ Bakınız resim 1

¹²八卦 bāguà: Çin mitolojisindeki sekiz diyagram. Bunlar ateş, su, yer, gök, ışık,ağaç, rüzgar, dağ, bataklık

¹³ Ghost Month In China,<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=102&catid=3&subcatid=69>

Bunlar Çin batıl inançlarına sadece birer örnektir. Genellikle, batıl inançların arkasındaki sebeplerin şöyle özetleyebiliriz; Eğer olay iyi bir durum ile bağdaştırılabiliyorsa, uğurludur. Eğer olay kötü bir durum ile bağdaştırılabiliyorsa, uğursuzdur. Gerçek sebebi yitirilmiş olan batıl inançlarında aynı teori üzerine kurulduğu büyük olasılıkla doğrudur.

Çin’de önemli olaylar yaşanacaksa önceden planların yapılması gerektiği düşünülmektedir. Evlenirken gelin ve damadın düğün ayrıntılarına önem vermesi gerekmektedir. Düğün ayrıntıları göz ardı etmenin, mutsuzluk ve uğursuzluk getirebileceğine inanılır. Gelin veya damadın, biri diğerinden 3 veya 6 yaş küçük ya da büyük olmaması gerektiği düşünülür. Düğünde matem rengi olan siyah, mavi veya gri renklerden uzak durulur. Beyaz, kırmızı ve sarı renler ise hoş karşılanır.

Ev alırken evin kuzeye bakmaması önemlidir. Merdivenlerin çift sayılı olması ve yatak odası garajın tam üzerinde olmaması tercih edilir. İki odanın kapısı birbirinin tam karşısında ise uğursuzluk getireceği düşünülür. Seçici olmak insanı uğursuzluklardan kurtarabilir.

Doğum sevincinde bile batıl inanç ve geleneklerden kaçınılmaz. Eğer hamile kadın bir hayvana vurursa, çocuğunun o hayvanı simgeleyeceği ve hatta o hayvanın kişiliğini alacağına inanılır. Eğer bir çocuğu överseniz, kötü ruhların çocuğu esir alacağına inanılır. Kulakları büyük olan veya iç bükey göbeği sahip çocuğun refah

içinde yaşayacağına inanılır. Bebek ağladığında odasında hayaletlerin olduğu düşünülür.

Bunlar Çin’de görülen birçok batıl inançtan bazılarıdır. Bunların hepsi uzun bir gelenek tarihinin ve dini inancın bir parçasıdır. Çinliler, senelerdir, belirli davranışların ödül ve refah getireceklerine inandıkları için batıl inanç davranışlarına inanmışlardır. Bu tür batıl inançlara herkes inanmasa da bazıları onların hala gerçek olduğuna inanmaktadır. Çin’de batıl inançlar, yaşam biçimi haline gelmiştir ve ayırt edilemezler.

Çalışmada batıl inançlar evlilik, doğum, ölüm, hayaletler, sayılar, renkler, mimari ve özel günler başlıkları altında sınıflandırılmıştır.

2.1 Evlilikle İlgili Batıl İnançlar

Evlilik batıl inançları ve evlilik efsaneleri kültürlere ve geleneklere göre çeşitlenmektedir. Genel olarak, Doğu kültürü Batı kültüründen farklıdır. Yine de kültürlerin diğerlerine göre farklılık göstermeleri doğal olarak aynı şekildedir. Günümüzde, dünya üzerinde en çok merak uyandıran kültürlerden birisi Çin kültürüdür. Bugün Çin’in en çok nüfusa sahip olmasından dolayı, dünya çapında

kültür etkilerini farklı ırklarla paylaşabilmektedirler. Onların kültürleri, efsane ve batıl inançları, yaşadıkları her olay gibi kendi içinde barındırılmaktadır.

Çinler evlilik kutlamaları ile ilgili olarak birçok efsane ve batıl inancı bir arada bulundurlar. Burada diğer kültürlerle benzer özellikleri taşıyan Çin evlilik inançları bulunmaktadır. Gelinler gelinliklerini düğün gününden önce giymezler çünkü gelinlik bir defa giyilirse düğünün bir defa olmayacağını düşünürler. Buna ek olarak, çiftlere düğün hediyesi olarak keskin nesnelere hediye edilmez, buda evliliklerinin ileride yıkılacağı inancından kaynaklanır. Ayrıca, düğün günü yağmur yağarsa, bunun yeni evli çiftin hayatı boyunca onlara bolluk ve bereket getireceği inancı vardır. Bu yüzden birçok Çinli, Temmuz ayında evlenir çünkü bu ay birçok Asya ülkesinde özellikle de Çin'de yağmur mevsimidir. Diğer bir batıl inanç ise düğünde bir kişinin, çifte, lazımlık hediye etmesinin bu çiftin hayatına büyük bir şans ve bereket getireceği inancıdır. Eğer düğün gününde yağmur yağarsa, bu yeni evli çiftin bolluk ve mutluluk içinde olacağı anlamına gelir. Damadın düğüne, gelinden önce gelmesi gerektiğine inanılır, aksi halde kötü şans gelecektir. Ayrıca, düğün töreni boyunca bir şeyler kırmanın çifte iyi şans getireceğine inanılır. Düğün günü yüzüğü düşürmenin ve gelinin örtüsünü açmanın, kötü şans getireceğine inanılır. Daha fazlası, yeni evli çiftin başından pirinç konfetisi atmak onları hayatları boyu zengin yapacağına inanılır.¹⁴

¹⁴ Chinese Wedding Myths and Superstitions, <http://evoire.com/page/chinese%E2%80%99s-wedding-myths-and-superstitions/>

Hubei'de¹⁵ yaşayan Tujia¹⁶ insanların, düğünlerde “ çalma geleneği” vardır. Bu geleneğe göre, düğün günü erkek tarafının gelinin ailesini ziyaretinde, damadın ailesi ne kadar çok pirinç kâsesi çalarsa gelin ve damadın evliliklerinde o kadar mutlu olacağına inanılır.¹⁷

Çin düğünleri sembolizm, gelenek ve ritüelleri ile zengindir. Atalara ve geleneklerine bağlılık, Çin düğünlerinde anahtar kavramlardan biridir. Eğer Çinli bir gelin ve damat iseniz, Çin düğün geleneklerine bağlı kalmak, düğün töreninizi anlamlı ve unutulmaz yapacaktır.

2.1.1 Düğün Öncesi Batıl İnançlar

Antik çağda, Çinli gelinler ailesini ve arkadaşlarını kaybedeceği düşüncesiyle, düğün öncesi bir süre, yakın arkadaşlarıyla beraber inzivaya çekilir ve yas tutardı. Günümüzde, düğün masrafları her iki aile tarafından karşılandığından, gelin için kırmızı hediye paketine sarılmış hediyeler getirir. Bu hediye paketinin içinde gelinin düğünün ilk gününde kullanabileceği kişisel eşyalar bulunur. Düğünden üç gün önce, gelinin ailesinden bir bayan, damadın evine gider ve gelin

¹⁵湖北 Húběi Çin Halk Cumhuriyeti'nin iç bölgesinde bulunan bir eyalettir. Hubei ismi ise "gölün kuzeyi" anlamına gelmektedir. Başkenti Wuhan'dır.

¹⁶土家族 Tǔjiāzú: Hunan, Hubei, Guizhou eyaletleri ve Chongqing şehrinde yaşayan, Çin'in altıncı büyük etnik azınlığı

¹⁷ Stealing Custom, <http://traditions.cultural-china.com/en/115Traditions343.html>

için hazırlanmış hediyeleri getirir. Bazı hediyeler, gelin tarafından iade edilebilir. Bunlar bir kez daha kırmızı hediye paketine sarılarak geline gönderilir.

2.1.2 Düğünde Uğurlu Semboller ve Renkler

Semboller, genel olarak Çin toplumunda ve özellikle düğünlerde çok önemlidir. Çinlilerin düğününde, olumlu bir görünüm yaratacak birçok motif vardır. Bunlardan en önemlisi ejderha ve anka kuşu motifleri olan çifte mutluluk simgesidir. Ejderha ve anka kuşu gelin ve damadı simgeler. Bu çifte mutluluk motifleri, düğün hazırlığında, davetiye, dekorasyon gibi herşeyde kullanılabilir. Ejderha motifi damadın kostümü üzerine, anka kuşu motifide gelinlik üstüne işlendiği zaman bunun yeni evli çifte, bir ömür boyu mutluluk getireceğine inanılır.¹⁸

Hayvanlar ve çifte mutluluk sembolü yanı sıra, pozitif anlamları nedeniyle düğün kutlamaları için birçok özel çiçekler vardır. Şakayık; bahar ve yenilenen yaşam, orkide; sevgi ve bereket, portakal çiçekleri; iyi şans, nilüfer ise; kopmaz bir bağ ve saflığın sembolüdür. Bunlar düğün için seçilebilecek en uygun çiçeklerdir. Ayrıca şans ve uzun yaşam simgesi olan bambu da kullanılır.

¹⁸ Bakınız resim 2

Kırmızı, Çin düğün kültüründe önemli bir renktir. Kırmızı sevgi, refah ve mutluluk simgesidir. Çin gelinlikleri, genellikle kırmızıdır. Davetiyeler, kırmızı kağıda basılır ve çoğu hediyeler kırmızı kağıt veya hediye kutuları içine yerleştirilir. Gelin arabasının kırmızı olması da önemlidir.¹⁹ Diğer önemli bir renk de altın rengidir. Bu renk de zenginliğin simgesi olduğu için nadiren de olsa tercih edilir.

2.1.3 Düğün Seremonisinde Uyulması Gereken Batıl İnançlar

Astrolojik işaretler, bir çiftin düğün günü belirler. Şanslı gün dikkate alınır. Ayın numaraları ve günü şanslı olmalıdır ve ay ve yıldızlar da uyumlu olmalıdır. Düğünler genellikle şanslı saatin yarım saat öncesinde başlar. Düğüne şanslı saatte başlamanın, şanslı bir evlilik getireceğine inanılır.

Damat, düğün günü gelinin evine gider ve gelinin arkadaşlarına kırmızı kağıda sarılı para sunar. Bu jest, damadın, bir aile üyesi, bir arkadaş olduğunun başlangıcını simgeler. Düğün başlamadan önce aile üyelerine ve saygıdeğer misafirlere, çay ikramında bulunulur.²⁰ Bu evlenmek için izin istemek anlamına gelir. Sonrasında, gelin ve damat, düğün mekanına gitmek için, yola çıkarlar.

Genellikle sadece en yakın aile üyeleri düğün törenine katılır. Çin düğünün gündeminde ilk olarak pasta kesimi vardır. Düğün pastaları birçok kattan oluşur ve

¹⁹ Bakınız resim 3

²⁰ Bakınız resim 4

gelin ve damat pastayı kesmeye en alttaki kattan başlayıp yukarı doğru keser. Bu gelenekle, yeni evli çiftin, evliliklerinde başarının merdivenlerini kolaylıkla tırmanacağına inanılır. Bu gelenek neredeyse bütün düğün törenlerinde yer alır. Sonrasında gelin ve damat kollarını birbirine dolayarak, birbirlerine pasta yedirirler. Lakin pasta asla birbirlerinin yüzüne bulaştırılmaz. Bunun evliliğe kötü şans getireceğine inanılır. Pasta yeni evli çift tarafından aile büyüklerine ikram edilir. Düğünde ilk servis tamamlandıktan sonra gelin, damadın ailesi ve yakınlarına çay ikramında bulunur. Çay servisi ardından fotoğraf çekilir.²¹

2.2 Doğumla İlgili Batıl İnançlar

Çin geleneklerine göre; gebeliğin teyidinden itibaren, anne adayının, birçok şeyi yapması veya yapmaması beklenir. Bunlar arasında en önemlisi, beslenmedir. Hamile kadın aşerdiği zaman, canının istediği yemeği yemezse bebeğin ağzının salyalı olacağına inanılır. Anne, bebeğe ve kendine zararı olsa bile canının istediğini az da olsa yemektir. Çin`de hamile kadınlar, çok soğuk veya çok sıcak gıdaların düşük yapmaya neden olabileceği korkusuyla, bunları yemekten kaçınır. Aslında beslenme, “Ying-yang”²² teorisi zıt güçlerin dengesi üzerine kuruludur. Gebelik sıcak bir dönem olarak kabul edilerek gebe kadından soğuk besinler yemesi

²¹ Tong,2005:6,7

²² 阴阳 Yīnyáng: Taoist felsede birbirlerini tamamlayan ve birbirlerine zıt kavramları temsil eder. Bakınız resim 5

istenirken, doğum sonu dönemde kadın doğumla birlikte sıcaklık kaybettiği için bu dönemde sıcak besinler alması gerekmektedir.²³

Çin`de bir kadının gebeliği kesinleştikten sonra, bu aile içinde ve arkadaşlar arasında bir süre, kıskançlıktan ve kötü ruhlardan korumak için gizli tutulur. Gebeliğin erken aşamaları, annenin en hassas dönemi olduğu için, ona yumuşak başlılıkla davranılır. Düşüğe neden olabileceğinden dolayı, anne adayının çok gerekmedikçe iş yapmasına, ağır kaldırmasına ve çok dolaşmasına izin verilmez.

Hamilelik boyunca, ebeveynlerin yatağı yerinden kesinlikle oynatılmaz, başka bir yere taşınmaz. Bunun bebeğin ruhunu olumsuz etkileyeceği ve düşüğe sebep olacağı düşünülür. Hamile kadının, kesinlikle pense ya da çekiç kullanması önerilmez, kullanırsa bebeğin tavşan dudaklı ve kör olacağına inanılır. Bunları kullanması kaçınılmazsa, bebek doğduğunda bu aletler, bebekten uzak tutulmalıdır. görünmez olarak dolaşır. Kazayla bebeğin ruhuna çarpmak, çekmek, bebek doğduktan sonra kalıcı hasarlara sağlık problemlerine neden olabilir.

Hamile kadın düşüncelerini korumalı ve dikkat etmelidir. Yaptığı ve inandığı herşey doğmamış bebeği etkiler. Eski Çin geleneklerine göre, bir anne adayının zihnini etkileyen herşey, kalbini de etkiler ve oradan bebeğe ulaşır. Hamile kadın, güzel şiirler okur, dedikodu yapmaz, yüksek sesle güler, yerde hasır üzerine oturur

²³ Brathwaite, 2004

ve böylece öfkesini azaltır. Birçok hamile Çinli kadın, uyumadan önce güzel hikâyeler okur. Cinsel ilişki, hamilelik süresince kesinlikle yasaktır.

Bebek bekleyen çift, korku filmi izlemekten kaçınır. Bunun sadece bir film, korkulacak birşey olmadığı düşünülse bile, doğacak bebeğin zihinsel özürlü olacağına inanılarak korku filmi seyredilmez. Ayrıca bebek bekleyen çift, konuşmalarına, kullandığı sözlere de dikkat etmezse, kötü huylu bir evlada sahip olacaklarına inanırlar. Çünkü bebeğin ruhu zaten onlardır, yaşadıkları evin çevresindedir.²⁴

Bütün bu batıl inançlar, mantıktan uzak gözükmese de, bebek bekleyen genç çifti, iyi bir çocuk yetiştirmek ve çocuklarına iyi bir eğitim vermek için hazırlamaya yardımcı olur inancıyla, hala günümüzde yaygın olarak uygulanır, inanılır ve pratikte, hamile kadının düzenli yaşamasını sağlar.

Hamile kadınların duygusal durumu önemlidir. Onlar mümkün olduğunca mutlu kalmalıdır. Anne zihnini etkileyecek herşeyin, bebeği de etkileyeceğine inanılır. Eğer anne ağlar ve çok stresli olursa, bebeğin sürekli ağlayan asık suratlı bir kimse olacağına inanılır. Hamile kadınlar, düzgün kesilmemiş ve püre olmayan yiyecekler yerse, çocuğun gelecekte dikkatsiz bir eğilim alacağına inanılır. Açık

²⁴ Chinese Superstitions and Traditions About Pregnancy, <http://www.helium.com/items/1309759-pregnancy-superstition-chinese-baby-foetus>

renkli gıdalar yemenin, bebeği açık tenli, soya sosu ya da koyu soya sosu yemenin koyu tenli yapacağına inanılır.

Hamile kadının evinde, ufakta olsa tamirat yapılması önerilmez. Sondaj, çekiç, parçalama, kesme gibi herhangi birşey yapmanın, düşük veya fetal deformitelere neden olabileceğine inanılır.

Doğmamış bebeği, kötü ruhlardan korumak için, hamile kadın yatağının altında bıçak bulundurur. Hamile kadının yatakta birşey kesmesi, manevi olarak, doğmamış bebeğin göbek kordonu kesmek anlamına gelmektedir.

Çinli bebek için, doğmadan önce bebek arabası alınmaz, Eğer evde bebek arabası varsa, boş bebek arabası kötü şans getireceğinden evden uzakta bir yerde muhafaza edilir.

Hamileyken kötü kelimeler kullanmanın ve küfür etmenin, bebeğin lanetlenmesine sebep olacağına inanılır. Çok yaygın bir alışkanlık olan hamile kadının göbeğini okşamasının, bebeği gelecekte çok şımarık yapacağına inanılır.

Hamile kadınlar, uzun süre boş kalmış evleri ziyaret etmekten kaçınırlar. Evlerin ruhen temiz olmadığı düşünülüp, bebeği ve anneyi lanetleyeceğine inanılır.

Hamilelikte, ışıkları açık bırakıp uyumanın, gelecek karanlık günleri engelleyeceği düşünülür. Çinliler, bebekleri kalın kulaklı ve içbükey göbekte doğarsa, bunun gelecekte çocuğun çok başarılı ve mutlu olacağını işareti olduğunu düşünür. Bir bebeğin ulaştığı ilk nesne ile çocuğun kaderini ilişkilendirmek, Çin kültüründe çok önemlidir.²⁵

2.2.1 Bebeğin Doğumu İle İlgili Batıl İnançlar

Çin’de bir bebeğin doğumu oldukça önemlidir. Bebek, doğduğu andan itibaren bir yaşında sayılır. Bebeğin doğduğu saat, gün, yıl, bebeğin hangi sekiz karakter (八卦) altında olduğunu belirler. Bu sekiz karakter, bir bebeğin hayatına hükmedeceği düşüncesiyle, oldukça önemli sayılır. Sekiz karakterin, bebeğin iyi şansla kutsanmış olabileceği, gelecekteki başarısı, sağlığı vb şeylerle ilgili önceden haber vereceğine inanılır. Doğumda anne ve babalarda, çocuklarının geleceği hakkında bir şeyler öğrenmek için kâhinler, falcılar görevlendirebilir. Çinliler her bir kişinin beş elementin²⁶ bazılarında oluştuğunu düşünür. Eğer falcılar, yeni doğan bebekte su ve ateş dışında önemli bir elementin eksik olduğunu görürlerse, bu elementin ismini bebeğin ismine ekleyebilirler. Ateş ve suyun olmaması iyi bir

²⁵ Bakınız resim 6

²⁶ Çinlilere göre dünyadaki her şey beş elementin bir parçasıdır. Bu elementler ateş, su, toprak, metal ve ağaçtır.

alamet olarak görülür. Çok fazla ateşin olması durumunda, çocuğun hayatında ateş ile yaralanabileceğine inanılır. Su da aynı şekilde; çok fazla su boğulmayı işaret eder.

2.2.2 Bebeğe isim vermek

Çin`de bir bebeğe doğmadan önce isim verilmez. Aslında kötü ruhları kovalamak için sahte isimler ya da süt isimleri verilir. Çin`de eski çağlardan beri ebeveynler, bebeklerini hayaletlerden korumak, bebek kaçırılmalarına önlem amacıyla, bebeklerinin çok çirkin ya da hayvan olduğunu düşünür ve bu düşüncenin bebeklerini koruyacağına inanırlar.

Çin`de geleneksel olarak, bebekler büyümeye başladıklarında isim verilmektedir. Bazen de kişiye, çocukluk için, okul çağı için, mezuniyet için ve ölümden sonrası için farklı farklı dört beş tane isim verildiği görülmektedir.

Bebeğin doğumunu duyurmakta çeşitli gelenek ve inançlara göre yapılmaktadır. Baba, bebeğin doğumunu ilan etmek için, eşinin ailesine para ve şarap gönderir. Bebeğin cinsiyetine göre, şarap kavanozları, renkli kurdelelerle süslenir. Yeni doğanın anne ve babası, aile yakınlarına ve arkadaş çevresine kırmızıya boyanmış yumurta gönderir. Kız bebekler için çift sayıda yumurta, erkek

bebekler için tek sayıda yumurta gönderilir. Ya da iki çeşit kek, ceviz içi, yumurtalar içeren meyve sepetleri hediye olarak gönderilebilir.

Doğumdan sonra ilk ay, anne için iyileşme süreci olarak kabul edilir. İlk bir ay boyunca, anne ev işi yapmaz. Yatağında dinlenir ve yalnızca bebeğiyle ilgilenir. Yeni doğanın babası da, cinsel anlamda anneye bir ay boyunca yaklaşmamaktadır. Çinli anneler, bebeğin başına düzgün şekil vermek için yastıklarını pirinç ya da fasulye ile doldurur. Bebeğin ilk adımının güçlü olması ve ayaklarının düzgün pozisyonda olması için, Çinli anneler bebeklerin ayaklarını gevşek bir şekilde kurdeleyle bağlar.

Eski Çin geleneklerinde, anneler babalar, şeftali ağacı dallarından oklar yapıp, bebeğin beşiği etrafına yerleştirildiği görülmektedir. Bunun amacı; bebeklerinin kötü ruhlar tarafından kullanılmasını engellemektir. Günümüzde ise, kötü ruhları uzak tutmak için, çocuğun el ve ayak bileklerine altın çan bağlanır. Babanın pantolonu, bebek yatağının yanına bırakılır. Bunun bebek özlemi çeken hayaletlerin, bebeği kaçırmalarını önleyeceğine inanılır. Sinirli ve çok ağlayan bebeklerin kötü ruhları, hayaletleri görebildiğine inanılır. Bunun için de anneler kırmızı kumaştan küçük keseler yapar ve bebeğin kıyafetine ilişirir.

Zengin ve sağlıklı bir yaşam için; kırmızı kumaş içine madeni paralar konulup, bebek kıyafetine takılır. Bebek zayıf doğduğunda, anne bebeğin kıyafetine

çevreden topladığı kumaşlarla yama yapar, böylece bebeğe zayıf, dilenci görünümü vererek, ruhları kandırdıklarını düşünür. Salgın ve bulaşıcı hastalık dönemlerinde de, anneler bebeklerini, kıyafetlerine kırmızı kumaş dikerek korurlar.

2.2.3 Bebek Doğumunda İlk Yüz Gün

Bir bebeğin hayatının ilk yüz gününde, kutlanacak en az beş olay vardır. Üçüncü günün ilk sabahında, bebek ilk banyosunu yapar. Ebe kadın, aile ve arkadaşların katıldığı bu ilk banyo için bir kutlama yapılır. Anne ve ebe kadın, saman eleği, asma kilit, baskül, tarak ve bir soğan ile çevrili yatakta birlikte oturur. Yatağın etrafında tütsüler yakılır. Bebek akasya dalları ve artemis bitkileriyle kaynatılan sıcak su ile yıkanır. Küvetin etrafı, kırmızı renkli ipekle çevrilir. Misafirler suya meyve ya da renkli yumurtalar bırakır. Birer kaşık soğuk su misafirler tarafından bebeğin kuvetine bırakılır ve hediyeler verilir. Bütün bunlar bebeği kötü ruhlardan korumak için yapılır.

Çin kültüründe bebek bir ayını doldurmadan yakın akraba, büyük anne ve babaların dışında kimseye gösterilmez.²⁷ Yeni doğan bebeğin en büyük kutlaması da, birinci ayını doldurduğunda olur. Bu kutlamaya kırmızı yumurta ve zencefil partisi

²⁷ Bratwaite, 2004

denir.²⁸ Bebeğin odadan çıkmasına bir aylık olduğunda izin verilir. Aile ve akrabalar bunu akşam yemeği ve eğlencelerle, bütün gece kutlarlar. Bebek için, kırmızı zarflarla para verilir ve bebeğin boynuna altın ya da gümüş renkli kilit takılır. Bununla bebeğin dünyaya bağlanacağına yani yaşayabileceğine inanılır.

Bebeğin yüzüncü gününde de kutlamalar yapılır. Misafirler yeni doğanın evine, tavuk ve balık getirirler. Bunlar pişirilir. Tavuğun dili, bebeğin dudaklarına sürülür. Bununla bebeğin konuşkan, ağzı iyi laf yapan bir kimse olacağına inanılır. Bebeğin baba tarafından dedesi, sallanan sandalye üzerinde bebeği misafirlere sunar.

Geleneksel olarak, çocuğun ilk doğum günü de büyük bir şölen ile kutlanır ve tanrı ve tanrıçalara sunulur. Anne baba tarafından bir sepet hazırlanır ve içi gümüş, oyuncak, tarak, kalem gibi nesnelere doldurulur. Bu sepet bebeğe sunulur ve bebek hangi nesneyi eline alırsa, o nesneyle ilgili bir meslek yapacağına inanılır. Geleneksel ilk doğum günü hediyesi, zor dönemlerinde bebeği koruma amaçlı bir altın yüzüktür. Bebeğin eline uzun bir ekmek verilir. Bu ekmeğin bebeğin nasıl yürüyeceğini öğrenmesine yardımcı olacağına inanılır. Bebek ilk kez yürüdüğünde arkasına, yere bıçakla üç çizgi çizilir. Bu çizgilerle bebeğin, önceki yaşamıyla olan görünmez bağları kesilir ve uzun yıllar özgürce yürüyeceğine inanılır.

²⁸ Bakınız resim 7

2.3 Ölüm ve Cenazeye İlgili Batıl İnançlar

Ölünün yakılmasına geleneksel olarak sık karşılaşılmadığı için, ölünün gömülmesi Çin toplumunda çok ciddi bir unsurdur. Cenaze planlanması düzgün yapılmadığı takdirde, ölen kişinin ailesi uğursuzluğa kapılabileceği ve başlarına felaket gelebileceği düşünülür.

Çin cenaze törenleri ve defnetme gelenekleri; ölenin yaşı, ölüm nedeni, toplumdaki durum ve statüsü ve medeni durumuna göre düzenlenir. Örneğin; eğer ölen kişi genç bir bekâr ise cesedi eve getirilmemesi ve morgda kalması gerekmektedir. Ebeveynleri, oğullarına dua okumaz, çünkü evli olmadığı için saygı gösterebileceği ve dualar edebileceği bir evladı yoktur. Bu sebeple ceset eve getirilmez. Bir yeni doğanın veya bir çocuğun ölmesi durumunda da cenaze töreni yapılmaz, çünkü Çin toplumunda küçük bir kişiye saygı gösterilmez. Çocuk bu nedenle sessizce gömülür.

Yetişkinler için cenaze töreni oldukça önemlidir. Ölenin ailesi borca girecek bile olsa, kişinin durumu, yaşı, vb. hususlar ele alınarak bir tören düzenlenir. Cenaze hazırlıkları genellikle, ölüm gerçekleşmeden yapılır. Kişi ölüm döşeğindeyken, ailesi tabutu çoktan sipariş etmiştir. Geleneksel Çin tabutu, modern çağlarda batıların kullandığı tabut sitili gibi görünse de, üç tümsekli bir dikdörtgendir. Tabut, bütün cenaze törenlerini denetleyen cenaze kaldıracısı tarafından sağlanır.

Bir ailede ölüm gerçekleştiğinde, evde ki bütün putların üzeri, cesede veya tabuta sergilenmeyecek bir biçimde, kırmızı kâğıtla örtülür ve bütün aynalar kaldırılır, çünkü aynada tabut yansıması gören kişinin yakın zamanda kendi ailesinden birinin kaybına neden olacağına inanılır. Kapı girişinin üzerine beyaz bir kumaş örtülür ve ölen kişi erkekse antrenin soluna, eğer kadınsa, antrenin sağına bir çan yerleştirilir.

Tabuta yerleştirilmeden önce ceset; hasırın üzerine veya kırsal kesimlerde samanın üzerine konulmadan, talk pudrasıyla nemlendirilmiş bir havlu ile temizlenir ve en güzel kıyafetleri giydirilir. Ölünün diğer bütün kıyafetleri yakılır. Cesede baştan aşağıya kıyafet giydirilir, buna ayakkabı ve makyajda (kadınsa) dâhildir. Buna rağmen, cesede hiçbir zaman kırmızı kıyafet giydirilmez, yoksa cesetin hayalete dönüşeceğine inanılır. Kıyafet renkleri normalde beyaz, siyah, kahverengi veya mavidir. Tabuta yerleştirilmeden önce cesedin yüzü sarı, vücudu ise açık mavi bir kumaşla örtülür.

2.3.1 Ölüyü Görme Töreni

Tabut kendi standı üzerine kurulur. Bu stant, kişi evde öldüyse eve ya da kişi evden uzakta öldüyse, evin avlusuna kurulur. Tabut, cesedin başı evin içine bakacak şekilde yerden 30 cm yüksekliğinde, iki tabure üzerine yerleştirilir. Tabutun baş kısmına çelenkler, hediyeler ve ölünün portresi veya fotoğrafı yerleştirilir. Ölüyü

beklerken tabutun ağızı kapatılmaz. Cesede ikram edilir gibi tabutun önüne sevdiği yemekler konulur.²⁹ Ölünün tarağı ikiye bölünür, bir parçası tabuta yerleştirilir ve diğer parçası ailesinde kalır.

Ölüyü beklerken aile takı takmaz ve kırmızı kıyafet giymez. Çünkü kırmızı mutluluğun rengidir. Geleneksel olarak ölünün çocukları ve torunları ölüm gerçekleşikten sonra, 49 gün saçlarını kesmezler, ama bu gelenek zamanla kaybolmaktır. Ölüye olan saygısını ve bağlılığını göstermesi için kan bağı olan akrabaların ve gelinlerinin yas süresince ağıt yakmaları ve ağlamaları adettendir. Ağlamalar, ölü büyük bir servet bıraktıysa daha yüksek sesle olur.

Ölüyü beklemede, aile üyeleri tabutun etrafında yakınlık derecesine göre dizilir ve özel renklerde kıyafetler giyerler. Matem renkleri genelde beyaz ve mavidir. Torunlar mavi, torunların torunları açık mavi kıyafetler giyer. Damatlar yabancı sayıldıkları için parlak renk kıyafetler giyer. En büyük oğlu ölünün sol tarafında, ölünün eşi ise sağ tarafında oturur. Sonradan gelen akrabalar tabuta doğru emekleyerek yaklaşır.³⁰

Ölü sunağa yerleştirilerek ayakucuna yanan tütsü ve beyaz mumlar yerleştirilir. Kâğıttan yapılan ev, eşya ve sahte para, ölünün sonraki hayatında

²⁹ Emily, 1973

³⁰ http://www.chinaculture.org/gb/en_chinaway/2004-03/03/content_46092.htm

ihtiyacı olacağı düşünülerek, bu tören süresince aralıksız yakılır. Cenaze konuklarının, ölü için tütsü yakması ve aileye olan saygısını göstermek için eğilerek selam vermeleri gerekmektedir. Ölünün ailesine saygı göstergesi olarak, para teklif edildiği için bağış kutusu da olur. Bu para aynı zamanda aileye cenaze masraflarını ödemesinde yardımcı olur.³¹

Cesedin korunması gerektiği için, ölü görme töreninde bir grup insan evin ön avlusunda kumar oynar. Bu geleneğin, katılımcıların üzüntüsünü hafifleteceğine inanılır.

Ölü görme töreninin süresi, duaların edilmesine izin vermek amacıyla en az bir gün olsa da, ailenin maddi durumuna bağlıdır. Tabut evdeyken veya birleştiğindeyken bir rahip, Budist³² ve Taoist³³ ayetleri okur. Ölü kişinin ruhunun sonraki hayata geçmeden önce hayatta işledikleri günahlar için birçok engelle ve hatta acı ve işkenceyle yüzleştiklerine inanılır. Rahibin duaları, ilahileri ve ayinleri ölünün ruhunun cennete girmesini kolaylaştırır. Bu dualara; çan, flüt ve trompette çalınan müzik eşlik eder.³⁴

³¹ Emily, 1973

³² Budist, Budizme inanan kimse. Budizm: Doğaüstü kişileşmiş bir tanrı düşüncesi yerine, salt varlığı koyarak onun insanda arzu biçiminde belirdiğini, bundan da ıstırapın doğduğunu, ıstıraptan kurtulmak için var olmaktan vazgeçmek gerektiğini ileri süren, Hindistan ve Çin'de yaygın olan, Buddha'nın ileri sürdüğü mistik dünya görüşü ve din.

³³ Taoist, Taoizme inanan kimse. Taoizm: Çin'de Tao'nun öğretisini ilke edinen felsefe ve din sistemi.

³⁴ http://www.chinaculture.org/gb/en_chinaway/2004-03/03/content_46092.htm

2.3.2 Cenaze Töreni ve Süreci

Dua törenleri bittikten sonra, yas tutanların ağıtları artar ve tabut kapatılır. Bu süreç ölenin yaşamdan ayrılmasını yansıtır. Daha sonra cesedi kötü ruhlardan korumak için tabutun üzerine sarı ve beyaz kutsal kâğıt yapıştırılır. Tabutun kapanışını izlemenin büyük uğursuzluk getirdiği için tabutun kapanma esnasında orada bulunan kişilerin arkasını dönmeleri gerekir.³⁵ Sonra tabut etrafına bir tahta bağlanarak, ölünün yüzü öne bakacak şekilde oradan taşınır. Ölünün, tabutu taşıyan kişiyi, bağışladığına inanılır. Bu nedenle genelde birçok gönüllü vardır.

Tabut direkt mezarlığa taşınmaz. Önce, yeniden duaların okunmasına izin vermek ve kâğıtların saçılması için evin önündeki yol kenarına yerleştirilir. Tabut daha sonra bir mil boyunca yavaşça ilerleyen cenaze arabasına yerleştirilir ya da sık rastlanmamasına rağmen bir mil boyunca elde de taşınır. Bu taşınma süresince en büyük oğul ve aile bireyleri elleri cenaze arabasının arkasından, elleri arabanın üzerinde durarak, yürürler. Eğer akrabalar çoksa, arkada kalan akrabalar cenaze arabasına beyaz bir kumaşla bağlanır. İzlenilen cenaze sırası, aile statüsüne göre gerçekleşir. Cenaze arabasına beyaz bir kumaş bağlanır veya lamine camına beyaz kâğıt parçası yapıştırılır. Genellikle en büyük oğlan tabutun yanına oturur. Yürüyüş boyunca yanan, uzun Çin buhurdanı ölünün ruhunu simgeler. Eğer sönecek olursa tekrar yakılır. Bu süre zarfında ölünün ailesinin zenginliğini sembolize eden, araba,

³⁵ Bakınız resim 8

heykel, gemi, vb. kâğıttan yapılma modeller taşınır. Eğer bu süre içinde cesedin sudan geçmesi gerekiyorsa, bilgilendirilmemiş cesedin sudan geçmeyeceğine inanıldığı için ölü bilgilendirilmelidir.

Cenaze töreninde iki ana gelenek vardır.³⁶

1.Geleneksel bir cenaze töreni 49 günü aşkın sürer. İlk yedi gün en önemli gündür. Eğer aile masrafları karşılayabilirse 49 gün boyunca her 7 günde bir dualar edilir. Aksi takdirde bu süre üç ila yedi gün arasında değişebilir. Cenaze masrafları genelde kız çocuklar tarafından karşılanır. Ailenin büyüğü en azından ilk ve son dua merasiminde bulunmalıdır. Yapılan merasim sayısı ailenin durumuna bağlıdır. Ailenin büyüğü; gömme ve ölü yıkamada orada olmalıdır.

2.İkinci gelenekte, dua törenleri her 10 günde bir gerçekleşir. İlk tören ve bunu takip edecek üç dönem 10 günde bir son gömme ve yıkanma törenine kadar devam edecektir.

100 gün sonra son dua töreni gerçekleşir, fakat bu tören isteğe bağlıdır ve ilk tören kadar önemli değildir. Eğer aile dua ve anma törenlerinin gereğince yapılmasını sağlarsa, ölünün ruhunun huzurlu olacağına inanmaktadır.

³⁶ <http://www.funerals-and-flowers.com/chinese-funerals.html>

2.3.3 Cenazenin Defnedilmesi

Çin mezarlıkları, Feng Shui'e göre, genelde yamaçlarda yer alır. Mezar ne kadar yüksekteyse o kadar iyidir. Mezar başında, tabut arabadan aşağıya ve yere indirilirken bütün katılımcılar arkalarını döner. Mezar doldurulmadan önce aile bireyleri ve diğer akrabalar mezara bir avuç toprak atarlar. Cenazeden sonra, ölümle ilgili uğursuzluktan korunmak için yas tutanların bütün kıyafetleri yakılır. Tabut toprağa verildikten sonra, mezarlık sahibi de ölü için, dualar eder. Aile üyelerine ve akrabalara kırmızı bir kutu verilir. Bu ölünün ailesinin şükran göstergesidir ve içindeki para harcanır. Beyaz havlu da şükran göstergesidir ve beyaz havluyu aynı zamanda cenaze konukları terlerini silmek için kullanabilirler. En büyük oğul tütsü tutacağına koymak için, mezardan bir avuç toprak alır. Böylelikle ölüye, bu toprak kullanılarak, evde ibadet edilecektir.

2.3.4 Yas Tutulması

Cenaze töreni bitmiş olsa da, ailenin yas tutması 100 gün daha sürer. Yasta olduklarını anlatmak için her aile üyesinin kolunda 100 gün boyunca renkli bir parça

bez bulunur. Ölen kişinin çocukları ve torunları mavi, torunlarının torunları ise yeşil renk takar. Daha geleneksel aileler, kumaş parçalarını üç sene takarlar.³⁷

2.3.5 Ölünün Dönüşü

Çinliler, aile üyesinin ölümünden yedi gün sonra ölünün ruhunun, eve geri geleceğine inanır. Bu süre zarfında ruhun kaybolmaması için kırmızı bir plaka, evin dışına asılabilir. Ruhun döndüğü gün, hiçbir aile üyesinin odasından çıkmaması beklenir. Ziyareti belirlemek için evin antresine un ve talk pudrası serpiştirilebilir.³⁸

2.3 Çin’de Hayalet Ayı

Çinlilerin birkaç bin yıldır inandıkları, birçok hayalet vardır. Konfüçyüs³⁹ “Ruhlara ve göğe saygı gösterin ama onlardan uzak durun” demiştir.

³⁷ Megan Smith, Chinese Funeral Dress Traditions, http://www.ehow.com/about_6314273_chinese-funeral-dress-traditions.html

³⁸ Chinese Funeral, <http://www.funerals-and-flowers.com/chinese-funerals.html>

³⁹ 孔夫子 Konfüçyüs: MÖ 551 - MÖ 479 tarihleri arasında, Doğu Zhou Hanedanlığı döneminde yaşadığı sanılan Çinli filozof.

Çinliler genellikle hayaletleri, üç tür olarak tanımlar;

1.“Öksüz hayaletler” onlara bir şey sunabilecek yaşayan kişisi olmayanlardır.

2.“İntikamcı hayaletler” yaşamları sırasında haksızlığa uğradıkları için intikam almak isteyenlerdir

3.“Aç hayaletler” ise yaptıkları hatalardan dolayı hayalet haline gelenlerdir.

Üçüncü gruptaki hayaletlerin büyük göbekleri ve küçük ağızları olduğu düşünülür ve adlarının aç olmasının nedeni ne kadar yerlerse yesinler doymamalarıdır.⁴⁰

Çoğu hayaletin kadın olduğuna inanılır, çünkü kadınlar, en çok kötü davranışa ve haksızlığa maruz kalan kişilerdir. Kendilerine yapılan haksızlığın intikamını almak için öldükten sonra ruhlarının dünyada kalacağına inanılır. Günümüzde, dünyadan öç almalarını sağlayacağına inandıkları için, intihar eden kadınlar kırmızı iç çamaşırı giymektedir.

Çoğu Çinli, hayaletlerin aramızda olduğuna inanır. Yazar Amy Tan bu konuyla ilgili olarak kitabında, babasının hayaletiyle beraber yemek yediği, her öğün yemekte, görünmeyen misafirleri için Çin çubukları ve bir kâse hazırladığından bahsetmiştir.⁴¹

⁴⁰ Dore,1938

⁴¹ Tan,2003

“Hayalet Ayı” veya “Aç Hayalet Ayı”, ay takvimine göre yedinci ayın dolunayında başlar. Genelde Ağustos ortasıdır ve 15 sürer. Bazı Çinliler bu dönemde hayaletlerin diğer taraftan, ‘tatil’ e çıktıklarına ve dünyaya kötülük verip bu kötülükten mutlu olmak için geldiklerine inanırlar. Çin operası ve diğer etkinlikler sergilenir. Hayaletleri korkutmak için havai fişek atılırken, ataların ruhları şenlik ateşi ve Budist heykelleriyle karşılanır.

Çinliler hayaletlere iyi davranmak için ellerinden geleni yapar ve yapmaları gereken işleri, normalinden daha dikkatli yaparlar. Çoğu insan, bu dönemde, hayaletin kötülük getirebileceğine inandığı için, seyahat etmekten, yeni eve taşınmaktan, şirket kurmaktan veya evlenmekten kaçınır. Hayalet Ayı’nda ölen kişiler bazen saklanır ve bu ay bittikten sonra defnedilir.

İş sahipleri, Hayalet Ayı’nı sevmez, çünkü insanlar neredeyse hiçbir şey almaz. Kadınlar eşlerine, işten sonra direkt eve gelmesini söyler ve seyahat edenler, suda bir hayalete yakalanma korkusuyla kıyı kesimlerden uzak dururlar. 2006’daki Hayalet Ayı diğerlerinden farklıydı çünkü takvimde iki tane yedinci ay vardı, yani cehennemin kapıları iki defa açıldı ve ölümler dünyada iki kere dolaştı.

Hong Kong’da ⁴² Hayalet Ayı’nın vazgeçilmezi operalardır. Operada hayaletler için boş sandalyeler yerleştirilir. Hayaletlere sergilenen operanın amacını

⁴²香港 Xiāng gǎng, Hong Kong: Çin’in güneybatısında bulunan, 1 Temmuz 1997’de tarihinden itibaren Çin Halk Cumhuriyeti’ne bağlanan özel yönetim bölgesi.

Hong Kong'daki bir sahne sahibi şöyle açıklar; “bu gösteri tanrı ve hayaletler için ama isteyen kişiler gelebilir... Bizim yaptığımız şey, hayaletlere bizi bırakmalarını, olay yaratmamalarını veya komşu ve çocuklarımızı korkutmamalarını söylemek.”⁴³

Hayalet Ayı, Tayvan⁴⁴, Singapur⁴⁵, Malezya⁴⁶ ve Hong Kong'daki Çinliler tarafından kutlanan Çin bayramıdır. Hükümetin bu bayramı saçma bulmasına rağmen bu kutlamalar Çin'de tekrar yapılmaya başlanmaktadır.

2.4 Sayılarla İlgili Batıl İnançlar

Çin'de birçok batıl inanç sayılar üzerinedir. Doğduğunuz yıl, bir şekilde hayatınızın kaderini gösterir. Çin kültüründe uğurlu ve uğursuz sayılar bulunmaktadır. Örneğin; sekiz sayısı uğurludur ve varlığı simgeler. Bunun aksine dört sayısı uğursuzdur çünkü Çincece ölüm sözcüğünü anımsatır. Yedi, ölüm ve bir,

⁴³ Jeffrey Hays,2008, Ghost Month in China,
<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=102&catid=3&subcatid=69>

⁴⁴ 台灣 Tái wān, Tayvan: Çin ve Japonya'nın güneyinde, nüfusunun %98 ini Çinlilerin oluşturduğu ada.

⁴⁵ Singapur, Malay Yarımadası'nın güney ucunda bulunan bir şehir devletidir. Nüfusun %76,8'ini Çinliler oluşturmaktadır.

⁴⁶ Malezya, Güneydoğu Asya'da yer alan bir ülkedir. Nüfusun %23,7'ini Çinliler oluşturmaktadır.

yalnızlıktır. Dokuz sayısı iyidir çünkü kanton Çincesinde ‘nitelikli’ sözcüğünü anımsatmaktadır.

Çincede farklı kelimelerin aynı anlamı içermesine alışılmıştır. Bu anlamlar eş seslilik ile gerçekleşmektedir. Bunlara güzel bir örnek olarak zhong kelimesi gösterilebilir, bu ‘merkez’, ‘son’, ‘saat’, ‘zil’, ‘aşk’ veya ‘saygı’ anlamlarında kullanılabilir. Kelimenin birçok ve zıt anlamı olabilir. Anlamlar, bazı batıl inançlara veya tabulara yol açabilir. Çinliler, belirli durumlarda, kelimeyi hatta olumsuzluk içeren ikinci anlamını bile kullanmaktan kendilerini alı koyar. Bu durum özellikle Yeni Yılın kutlandığı ay için geçerlidir çünkü insanlar, yeni yılın mümkün olduğunca uğurlu gelmesini ister. Bu nedenle, yanlışlıkla olumsuz anlamı anlaşılabilir kelimeleri kullanmazlar. Kelimelerde olumsuz anlam içeren tabulara ek olarak, bu durumun tersi de geçerlidir; olumlu, başka anlamları olan kelimelerin şans getirdiğine inanılır. Unutmamız gereken bir şey var; bölgesel lehçeler ve şiveler bu batıl inançları etkiler. Yani bir bölgedeki kişi iki sözcüğün aynı olduğunu iddia ederken diğeri o aynı iki sözcüğün birbirinden tamamen farklı olduğunu vurgular.

2.5.1 Sayıların önemi

Çincede numaralar da tabu sistemine göre sözcük olarak sayılır çünkü diğer sayısal olmayan kelimeler gibi birden fazla anlam içerir. Buda sayıya iyi veya kötü

bir anlam yüklenmesine sebep olur. Kelime anlamı olan sayılardan biri; ‘istek’ veya ‘arzu’ anlamına gelen dördüncü tonda okunan yao (要) ile eş sesli olan ve birinci tonda yao olarak okunan bir sayıdır. Yazı dilinde bir anlamına gelen kelime yī (一) dir, buda aynı zamanda yalnızlık veya menfaat anlamlarını içerir. Eş seslileri ile belirgin bir şekilde bağdaşmayan sayılara da anlam yüklenmiştir. Örneğin; sıfır yokluğu, tamamlamayı ve Tanrıyı simgeleyebilir. Onu anlatan daire gibi sonsuzdur. Üç rakamının şans ve başarı getireceğine inanılır. Ancak; rakamın uğuru benzer kelimenin anlamının olumlu veya olumsuz olmasına bağlıdır. Bazen altı (六) sayısında olduğu gibi sayı hem uğurlu hem de uğursuz sayılır.

Belirli tarihlerle bağdaştırılmış festivallerde vardır. Mandarin Çincesinde dokuz sayısı; üçüncü tonda okunan jiu birden fazla anlamı vardır. En şanslı anlamı ‘uzun ömürlü’ dür. Dokuz sayısı aynı zamanda dokuzuncu ayın dokuzuncu gününde kutlanılan, Chongyang(çift yang) olarak adlandırılan kutlamayla bağlantılıdır.⁴⁷ Çince ‘şarap’ anlamına gelen üçüncü tonda jiu (酒), yine üçüncü tonda dokuz sayısı jiu (九) ile eş seslidir. Bu nedenle şarabın çift yang festivalinde içilmesi en uygundur.

⁴⁷ Chongyang Festival, <http://features.cultural-china.com/qixi/index02.html>

2.5.2 Uğurlu sayılar

Uzun ömürlük anlamını içerdiği için uğurlu sayılan dokuz sayısına ek olarak, Mandarin Çincesinde telefon numaralarında veya araç plakalarında kullanılmak istenilen iki sayı daha vardır; bunlar altı ve sekizdir.

Dördüncü tonda liu olarak okunan altı sayısı, (六) “taşan” veya “pürüzsüz” anlamına gelen birinci tonda liu kelimesiyle eş sesli olduğu için çok uğurlu sayılır. İnsanlar 6 sayısını telefon numaralarında olması için ek ücret vermektedirler. Yani, uğurlu bir sayı hayatlarında ne kadar varsa şansları o kadar büyük olacaktır. Farklı sayılardan oluşan sayı dizileri de olumlu veya olumsuz anlam içerebilir, örneğin 168’in okunuşunda (yāo liù bā) “kusursuz zenginlik istemek” veya “zenginliğe giden yol”, 518’de (wǔ yāo bā) “başaracağım” benzeri bir anlam çıkar. Diğer farklı okunuşlar; 5189 (wǔ yāo bā jiǔ) “uzun bir süre başarı göstereceğim” ve 516289 (wǔ yāo liù liǎng bā jiǔ) “başarıya giden kusursuz bir yolda uzun bir süre ilerleyeceğim” gibi anlamlar çıkar.

Çincece en uğurlu sayı, sekiz(八)dir. Birinci tonda ba olarak okunan sekiz, bu da yine “fa” olarak okunan “varlık” anlamına gelen sözcüğe benzerdir. Bu sayının şanslı olması Çinli yetkililerin Pekin Olimpiyatları’nın açılış günü olarak 8-08-2008 seçmelerine neden olmuştur. Pekin üniversitesinde sosyolog olan Hristiyan Bilim Monitörü Xie Xueluan şöyle demiştir: “Devlet buna inanıyor değil,

ama bir tarih seçmeleri gerekiyordu bu nedenle insanların duygularına saygı göstermeyi seçtiler.”⁴⁸

Çin’de, araç plakalarında sekiz sayısının yaygın bir biçimde kullanıldığını görebilirsiniz. İçinde sekiz olan plakalar daha yüksek değerdedir. Çoğu büyük şirket ve otellerinde sokak adresleri ve telefon numaralarında, paranın satın alabildiği kadar sekiz sayısı bulunması için çaba gösterdiklerini görmek mümkündür. Telefon şirketleri ve ara kayıt şirketleri, müşterinin istediği her bir sekiz sayısı için, ek ücretlendirme uygular. Hatta bir kişi tarafından 8888-8888 telefon numarası, satın alınmıştır.

Ancak yakın tarihte gerçekleşen olaylar sekiz sayısının uğurunu sorgulatmaya başlatmıştır. Ocak ayının 25’inde gerçekleşen çığ felaketinin, tarih basamaklarının, 1-25, toplamı sekizdir. 14 Mart’ta Tibet’te⁴⁹ gerçekleşen Çin kurallarına karşı protestoların tarih basamaklarının toplamı da sekizdir. Son olarak 12 Mayıs’ta Sichuan⁵⁰ Bölgesinde oluşan depremin tarih basamaklarının toplamı da sekize eşittir. Bunun gibi doğal afetler tarihsel olarak hanedanlık kuralının sonunu gösterdiğine inanılmaktadır. Bunu da güç sahibi olan ailenin cennetteki yerlerini kaybetmeleri olarak gösterilir. Çin devleti son etabında olmamasına rağmen,

⁴⁸ Ford, 2008

⁴⁹ 西藏 Xīzàng, Tibet: Orta Asyada Tibet Halkının anavatanı bölge. Ortalama 4.900 metrelik yükseltisiyle "Dünyanın Çatısı" diye tanınır.

⁵⁰ 四川 Sīchuān: Çin’in güneybatısında ekonomi merkezi olan eyalet. Başkenti Chengdu’dur.

Çin'deki bazı insanlar bu olaylar karşında sekiz sayısına olan inançlarını kaybetmeye başlamışlardır.

2.5.3 Uğursuz sayılar

Çince 4 sayısı (四), ölüm (死) kelimesiyle aynı sesle okunur. Ölümü andıran hiçbir şey hiçbir toplumda uğurlu sayılmaz çünkü ölümü hatırlatan her şey bizi gergin kılar. Hatta yokluğuna alışmaya çalıştığımız, çok sevdiğimiz bir kişiyi hatırlatabilir. Bu nedenle "4" sayısının uğursuz olması kaçınılmazdır. Hatta aynı sebepten dolayı "4" sayısı Kore, Japonya ve Havai'de de uğursuz olarak kabul edilir ve bu sayıdan kaçınılır.

Bazı şirketler, piyasaya ürün sürerken bu sayılı ürünleri tamamen atlamaktadır. Çinliler birçok apartmanlarda bu sayıyı tamamen atlamayı tercih etmiştir.⁵¹ Bu da asansördeki kat düğmelerine bakıldığında binanın 50 katlı olduğu izlenimi uyandırmaktadır fakat aslında sadece 36 katlıdır. Tetrafobi⁵² nedeniyle bu sayıyı içeren cadde veya apartman numaraları başarı seviyesini düşürmektedir.

⁵¹ Bakınız resim 9

⁵² Tetrafobi: 4 rakamından korkma durumu.

Diğer uğursuz numaralar beş, altı ve belirli sayı dizeleridir. Beş anlamına gelen üçüncü tonda wu (五) sayısal anlamı dışında, üçüncü tonda wo (我) “ben” veya ikinci tonda wu (无) “yokluk” yani “hiçbir şey” anlamına gelir. Harf anlamı sayıya olumsuzluk katar.

Çin batıl inancında en çok korkulan sayı on dördtür. Birinci tonda yao olarak okunan bir sayısı ve dört (sı) birlikte okunulduğunda, yāo sǐ (要死) “ölecek” anlamı ortaya çıkar. Başına beş konulursa ölüm anlamını daha da kişiselleştirir 514 sayı dizisi, wǒ yāo sǐ (我要死) olarak okunan “öleceğim” gibi bir anlam ortaya çıkar. Batıl inançlara inanan kişiler için güzel bir birleşim değildir!

2.6 Renklerle İlgili Batıl İnançlar

Çin geleneklerinde ve kültüründe, dışarıdan gelen yabancılar için anlamaya çalışılacak ve öğrenilecek birçok şey vardır. Çin’de her rengin bir anlamı vardır. Bu açıdan Çin kültürünü, özellikle halkın renk seçimi ve onların anlamlarını incelemek, gerçekten ilginçtir.

Eğer bir Çin restoranını ziyaret ettiyseniz ya da bir Çin filmi izlediyseniz, buralardaki atmosferin kırmızı, sarı ve yeşille dolu olduğunun farkına varabilirsiniz. Ve de kırmızının Çinlilerin en çok sevdiği renk olduğunu görebilirsiniz.

Kırmızı, Çin Halk Cumhuriyeti'nin sembol rengidir. Çin bayrağı da kırmızı renktedir. Bir zamanlar Çin'e, Komünist Çin'i kastederek, Kızıl Çin denirdi. Çinliler kırmızı rengi çok severler. Bu sebeple festivallerde, kutlamalarda kırmızı giymeyi tercih ederler.

Kırmızı renk mutluluk ve iyi şans anlamına gelir. Doğum günlerinde, yeni yıl kutlamalarında kırmızı, herkesin tercih ettiği renktir. Özellikle yeni yılda, uğur getireceği inancıyla hayvan ve çiçek figürleri içeren kırmızı kâğıtlar kesilip camlara yapıştırılır.⁵³

Son yıllarda Çinli kadınların giydiği dişiliğin sembolü olan kırmızı qipao⁵⁴, bütün dünyada ilgi görmeye başlamıştır.⁵⁵

Kırmızı Çin Düğümü, ismini biçiminden alır. Bir tek ipten düğüm atılarak yapılan kırmızı Çin düğümünü, evlerde iş yerlerinde kısacası her yerde asılı olarak görmek mümkündür. Varlığı Han Hanedanlığı'na⁵⁶ dayanır. Evlilik, sıcaklık, birleşme, şans, uyum ve aşkı simgeler. Ayrıca tek bir kırmızı iple yapılması sonsuz ve mutluluk dolu hayatı simgeler.⁵⁷

⁵³ Bakınız resim 10

⁵⁴ 旗袍 Qípáo: Vücudu saran, tek parça kadın elbisesi.

⁵⁵ Bakınız resim 11

⁵⁶ Han Hanedanlığı, Çin'de M.Ö. 206- M.S. 220 tarihleri arasında hüküm sürmüş hanedanlık.

⁵⁷ Bakınız resim 12

Kırmızı Fener, Çin'de her yerde görülür. Parlaklık, uyum, mutluluk ve iyi şansları sembolize eder. Evlere de kötü ruhları kovmak, eve uyumu ve huzuru getirmesi için asılır.⁵⁸

Kırmızı Havai Fişek, Çinliler yeni yıl gibi özel kutlamalar sırasında kırmızı havai fişek kullanır. Kırmızı havai fişek için iyi şans ve mutluluk getireceğine ve kötü ruhları kovacağına inanılır.

Yeşil, refah ve uyum ve sağlığın simgesidir. Ayrıca Çince bir deyimle bağdaştırıldığı için yeşil şapkanın ihanetin işareti olduğuna inanılır.

Beyaz ve Gümüş; Çin geleneği için beyaz yas ve üzüntü ifade eder. Batı dünyasında saflığın simgesi olan beyaz, Çinliler için ölümün rengidir. Gümüş renkte beyaz gibi matem rengidir.

Siyah, günlük giyimde kullanılır ama o da beyaz gibi yas anlamına edilir. Siyah bir şerit, ölen kişinin resminin üzerine konur. **Mavi** renkte ölümü ve matem anlatır.

⁵⁸ Bakınız resim 13

Sarı, yeryüzü ile ilgili, en güzel renk olarak kabul edilir. Sarının ying ve yang kutuplarını oluşturduğu varsayılarak, her şeyin merkezi olduğuna inanılır. Sarı tarafsızlık ve iyi şans anlamına gelir.

Sarı, Çin'de İmparatorluk rengidir ve antik Çin'in efsanevi imparatorlarının sembolik rengi olarak bilinir. Sarı genellikle kraliyet sarayları, sunaklar ve tapınakları süsler ve imparatorların cüppeleri ve kıyafetlerinde kullanılırdı. Sarı renk ayrıca özgürlüğü de temsil eder.

2.7 Çin Mimarisi İle İlgili Batıl İnançlar ve Feng Shui Öğretisi

Feng Shui, Çin'de yaklaşık 3000 bin yıldan beri uygulanan yaşama ve dekorasyon sanatıdır. Feng Shui' in sözlük anlamı “rüzgâr” ve “su” dur. Feng Shui doğayı etkileyen iki akıcı güç olarak tanımlanır.⁵⁹

Feng Shui, yaşadığımız iç ve dış mekânlarda, hayatımızı etkileyerek, olumlu etkenlerin artırılmasını, olumsuz etkenlerin de önlenmesini hedefleyen dekorasyon yöntemleridir. Kısacası Feng Shui, doğanın güçlerini ve enerjisini yönlendirme sanatıdır. Bu yöntemleri kullanarak evren ile denge içinde yaşamayı sağlayabilir ve

⁵⁹ Tong,2006:3

iyi şansları getirip, kötü şansları yaşadığımız veya çalıştığımız mekânlardan uzak tutabiliriz.⁶⁰

Çin evreninde beş yön vardır. Bunlar kuzey, güney, doğu, batı ve merkezdir. Güney ışığı temsil eder ve iyi şans getirir. Kuzey karanlığı temsil eder ve kötü şans getirir. Buna göre, evlerin kapıları kuzeybatıya kuzeye bakmamalıdır: güneye bakmalıdır. Kuzeye bakan dağlarla güneye bakan ev girişi karşılıklı olması, kötü şansları engeller ve iyi şansların kaçışını önler. Bir ev alırken veya inşa ederken en uygun mekan, bir dağın eteği ve nehre bakan cephedir. Kare bir planla yapılan evlerin daha sağlam bir temeli olacağına inanılır.

Feng Shui'e göre ev dekore edilirken, yönler ve eşyalar uyum içerisinde yerleştirilmelidir. Yatak odası, güneyde olması ve yatak odası kapısının, evin girişini görmemesi gerekmektedir. Eve giren şansın, sifonun kullanımında akıp gideceği düşüncesiyle, giriş kapısının karşısında tuvalet olmaması uygundur. Eğer tuvalet, giriş kapısının tam karşısında değilse, tuvalet kapısı aynayla kaplanabilir. Giriş kapısının karşısında ayna olmasının da, içeriye giren enerjiyi yansıtarak tekrar dışarı çıkaracağı düşünülür.

Duvarlar, pozitif enerji çekmek için belli açılarda inşa edilir. Kapılar, iyi şans çekmek için ünlü imparatorların adlarını taşıyan paralar ile süslenebilir. Köşelerdeki

⁶⁰ Tong,2006:4

çeşmeler, bazen yakın binaların keskin açılardan gelen, kötü enerji yönünü değiştirmek için kullanılır. Aynalar da, kötü enerji yönünü değiştirmek için kullanılır. Mobilyalar, ayna ve rüzgar çanları genellikle uygun yerlere yerleştirilir. Çünkü bunların, iyi ve kötü ruhları doğrudan etkilediğine inanılır.

Evlerde kullanılan Feng Shui'e göre:

- 1.Evin girişi düzenlenmeli,
2. Alanı arttırmak için aynalar kullanılmalı,
3. Girişin önünü kesecek mobilyalar yerleştirilmemeli,
4. Masa ve sandalyeleri kapıya doğru yerleştirilmeli,
5. Kullanılmadığı zaman televizyon kapalı tutulmalı,
6. Tuvaletin yapıldığı yerin kapağını asla açık bırakılmamalı
7. Asla yatağın ayakucu tarafına ayna koyulmamalıdır.

Feng Shui ilkelerine göre, pencereler, enerji akışını sürdürmek için, zaman zaman açılır. Yatak, kuzey-güney yön doğrultusunda olur. Bir evin ön kapısından yatak taşımak, kötü şans olarak kabul edilir. Sadece ölüm ya da boşanma sonrasında olur. Ocak, besin kaynağını temsil eder ve arkasına ayna koyulması bereketi ve pozitif enerjiyi artırır. Arka kapının yanında ya da çapraz ışığın altında masa ya da sandalye olması kötü şans getirir.

Feng Shui ilkelerine göre, iyi bir mezarlık alanı, şeytani rüzgârlardan korunmalı ve iyi rüzgârlara açık, iyi manzaralı, suya yakın ve çevresiyle uyum içinde olan bir yerde seçilmelidir. İdeal bir mezar dağ yamacında ve akarsu manzaralıdır.

Mezar seçimi, kişinin Çin burcuna bağlı seçilebilir. Örneğin öküz yılında doğan biri için maymun ve horoz uyumludur. Mezar, bu hayvanları gören ya da yakınında bir yerde olabilir.

Cenaze törenlerinde, genellikle Feng Shui ustaları bulunur. Onların cenaze törenlerinde dini bir figür rolünü üstlenmesi bazıları tarafından çok önemli olarak kabul edilmektedir.

2.7.1 Feng Shui Bir Bilim mi Yoksa Bir Batıl İnanç mıdır?

Yüzyıllardır bilim ve batıl inanç hiçbir zaman uyumlu iki arkadaş olamamışlardır. Bu yüzden, bilim dünyasının ötesinde, antik sanatın çekişmelere neden olması hiç de şaşırtıcı değildir. Asıl şaşırtıcı olan, binlerce yıldır birçok ülkede yer alan yoğun eleştirilerdir.

Feng Shui'in bilim mi batıl inanç mı olduğu konusu, günümüzde çok tartışılan bir konudur. Bununla ilgili bazı farklı görüşler aşağıda yer almaktadır.

Li Shuyou⁶¹, Feng Shui'in antik Çin'de bina ya da çevre seçme ihtiyacından doğduğunu ve bunun batıl inançla hiçbir ilgisi olmadığını belirtmiştir. Antik çağlarda, insanlar, atalarının yaşadıkları yerleri, dört bir yönü tanımlamak ve nehrin akışını izlemek dâhil, nasıl ve nereden seçtiklerini kayıt altında tutmuşlardır.

Modern mimari, ekolojik çevreye oldukça büyük ölçüde önem göstermektedir. Eko-mimarinin amacı; insanlar, mimari ve doğal çevre arasında, özellikle evlerin konumuyla, antik Çin uygulamalarının birçok özelliğine sahip olan, bir uyum elde etmektir. Bu yüzden, Çin Feng Shui'i Batı mimarisinin onaylanmasından olduğu kadar kapsamından da dikkat çekmiştir.

Feng shui'in 3.000 yaşından büyük olduğu düşünülmektedir. Bu uygulama 1949 yılında Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan sonra, batıl özelliklerinden dolayı daha az geçerli olmuştur. 1970'li yılların sonlarında, Çin reformu⁶² kurulmasından sonra ve insanların yaşam standartları yükseldikten sonra, birçok yaşam alanında

⁶¹Li Shuyou, Nanjing Üniversitesi I-Ching Araştırma Kurumu profesörü.

⁶² Çin reformu: Aralık 1978'de Onbirinci Çin Komünist Partisi'nin yapmış olduğu kongre Çin reform çağının başlangıcı olarak kabul edilir. Ayrıntılı bilgi için bakınız (Qian, 1999:3-4)

gelişmeler olmuştur. Sonuç olarak, insanlar yaşamları ve çevrelerindeki uyumu arttırabilmek için Feng Shui'e dönüş yapmışlardır.

Nanjing'de⁶³ Feng Shui dersleri tanıtılmadan önce, yerel eğitim çevrelerinde Feng Shui üzerine tartışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bazıları, Feng Shui'in batıl inançlarla hiçbir ilgisi olmadığını düşünür ve bu da antik Çin Mimarisi üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Fakat karşıt düşüncede olanlar, Feng Shui'in tam olarak bilimsel olmadığını ve insanların bunu ticari bir uygulamaya çevirdiklerinde bunun topluma zarar vereceğini düşünür.

Chen Zhihua'ya⁶⁴ göre Feng shui kesinlikle bilim değildir. Aslında bunun, Çin halkının, gelişen bilime giden yolda karşılaştığı bir engel olduğunu belirtmiş ve Feng Shui'in I-Ching⁶⁵ çalışmasına dayandığı söylemiştir. Bununla beraber, 2.000 yıl öncesinde yazılan bir kitabın modern mimari planlamasını etkilememesi gerektiğini vurgulamıştır.

Mimari Feng Shui, insan ve doğa arasında, akademik dünyada hala akıl karıştıran, bir uyum sağlama amacı taşımaktadır. Buradaki amaç dünyanın ekolojik dengesini korumaktır.

⁶³南京 Nanjing: Çin'in doğusunda Jiangsu eyaletinin başkenti.

⁶⁴ Chen Zhihua, Tsinghua Üniversitesinde profesör.

⁶⁵ I-Ching: Değişimler Kitabı, Çin klasik metinlerinin en eskisi olan bilgelik kitabı.

Liu Xiaoren⁶⁶, 1949 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonraki yıllarda Feng Shui tipik bir batıl inanç örneği olmakla ve gerçeklere değil de düşüncelere bağlı bir inanç olmakla eleştirildiği, devlet tarafından yasaklandığı ve yargı tarafından reddedildiğini söylemiştir.

Wang Qiheng⁶⁷, Antik Çin eğitiminin, astronomi, matematik ve mimarlık derslerinin, mimari Feng Shui'le bütünleşmesiyle Batı dünyasından ayrıldığını düşünmektedir. Bazı bilginlerin, Feng Shui'in, batının düşünce yapısıyla bütünleşemeyeceği için batıl inanç olduğunu ileri sürdüğünü ve onların Çin kültürünü tek bir taraftan anladığını vurgulamaktadır. Herhangi bir araştırma veya çalışma olmadan Feng Shui'in işlevini inkâr etmenin körü körüne Batı düşünce yapısına inanmak olduğunu söylemiştir.

Yu Xixian⁶⁸, Feng Shui'in kesinlikle batıl inanç olmadığını, aslında Çin özellikleri ile mimari ve planlama olduğu savunmaktadır.

Yukarıda Feng Shui ile ilgili değişik görüşlere⁶⁹ yer verilmiştir. Feng Shui'in bir bilim olduğunu savunanların aksine, ben batıl inanç olduğu görüşünden yanayım.

⁶⁶ Liu Xiaoren, Yangtze Evening News'te serbest yazar

⁶⁷ Wang Qiheng, Tianjin Üniversitesi Mimarlık Bölümü profesörü

⁶⁸ Yu Xixian, Peking Üniversitesi Kent ve Çevre Bilimleri Departmanı profesörü

⁶⁹ Görüşler Beijing Review haftalık haber dergisinden alınmıştır. <http://www.bjreview.cn/EN/EN-2005/05-43-e/zm-1.htm>

Kötü şansları kovmak, iyi şansları toplamak üzerine yapılmış bir düzenleme, bilim değil batıl inançtır.

2.8 Özel Günlerle İlgili Batıl İnançlar

Çin Yeni Yılı, büyük bir festivaldir ve bu dönemde batıl inançlar ve davranışlar gözlemlenir. Kırmızı renk giyilir ve havai fişekler atılır. Bunun nedeni, “ning”⁷⁰ hayaletinin kırmızı renkten ve havai fişeklerden korktuğuna inanılmasıdır. Kırmızı kâğıtlar kesilerek süslemeler hazırlanır ve kapılara, pencerelere asılır “mutluluk” kelimesi vb. kelimeler ters olarak asılır. Mutluluk kelimesinin ters olarak asılmasının ilginç bir hikâyesi vardır.

Bu hikâye, Çin Yeni Yılı kutlamak için evi süsleyen, okuma yazması olmayan bir hizmetçinin Çince mutluluk anlamına gelen 福 (fú) karakterini ters asmasıyla başlar. Patronu hizmetçiyi azarlamaya başlayınca, hizmetçi hemen; fú kelimesinin ters asılışını anlatan 福倒 (fú dào) kelimesinin, mutluluğun gelmesi 福到 (fú dào) ile aynı anlama geldiği cevabını verir. Patronu bu açıklamayı duyunca mutlu olur ve kelimeleri ters olarak bırakır. Bu hikâye yayılır ve bu nedenle Çin Yeni Yılı kutlamalarında ‘fu’ kelimesi ters olarak sergilenir.⁷¹

⁷⁰ Ning, Çin’de kötü ruhların anası olduğu düşünülen hayalet.

⁷¹ Bakınız resim 14,15

Çin Yeni Yılı'nın ilk günü, Çin kültüründe büyük bir rol oynar. Kültüre göre kişiler, tam gece yarısında eski yılın, başarıyla dışarıya çıkmasını sağlamak için, tam gece yarısında evin bütün pencerelerini ve kapılarını açık bırakmaları gerekmektedir.

Eğer yeni şeylere adım atmak isterseniz, Yeni Yıl tam zamanı olacak ve size şans getirecektir. Bazıları beraberlik ve bereket için bütün bir balık yer. Bazıları da ayak ve kafası dâhil olmak üzere tavuk yerler. Bir kâse uzun makarnanın, uzun bir hayat getireceğine inanılır. Bitki ve çiçekler yeniden doğuşu simgelediği için Yeni Yıl gününde açan bitkiler, buldukları eve şans getireceği düşünülür. Süpürge, paspas ve diğer temizlik malzemeleri ulaşılamayacak bir yere konur. Bunun nedeni yanlışlıkla şansın süpürülmesini engellemektir. Aynı nedenle saç yıkamanın da iyi şanssı yok edeceğine inanılır. Diğer ülkelerdeki gibi, kırmızı giymek şans getirir. Makas, bıçak ve diğer kesici aletler şansın yolunu kesmemek için kaldırılır. Eğer Yeni Yıl'da şansınıza, açan bir çiçeğiniz varsa bol şans, kapınızı çalacaktır. Kısaca, Yeni Yıl ile ilgili olan batıl inançlar, başka kültürlerdeki anlamlara yakınlık göstermektedir. Bugün, gelecek için eski yıldan kurtulmayı ve zenginlik dolu bir yıla yer vermeyi amaçlar.

Sevgililer Günü halk arasında Çin'de geleneksel ay takvimine göre, yılın 7. ayının 7. günü, kutlanır. Söylentilere göre, her yılın 7. ayının 7. Günü, Sığır

Çobanı'nın Dokumacı Kız ile randevu günüdür. Dokumacı Kız ile Sığır Çobanı, iki bin yıldan beri nesilden nesle aktarılan bir Çin efsanesidir⁷².

Sevgililer Günü'nde, Çinli genç kızlar, efsanedeki Dokumacı Kız'a adak olarak, meyveler hazırlar. Dokumacı Kız'dan becerikli olmalarını dilerler ve renkli ipliklerle yedi iğne getirirler. İpliği iğnelere başarıyla geçirebilenler becerikli kız olarak ilan edilir. Beceri gelecekteki aile için önemlidir. Becerikli kızlar, yeterince akıllı ve bir eş bulmak için hazırdır. Kızlar sevgililer gününde her şey dileyebilir, ancak yılda sadece bir kez Çin Sevgililer Günü'nde bu dilekleri dilerlerse, gerçekleşeceğine kuvvetli bir şekilde inanırlar.

Sevgililer Günü'nde kızlar, ayrıca bazı testler yaparlar. Bunlardan sık görüleni, su yüzeyine iğne bırakılır, eğer iğne batmadan su yüzeyinde kalırsa, iğneyi bırakan kızın, o yıl evleneceğine inanılır.⁷³ Birbirini seven çiftler, birlikte çöpçatan tapınağına giderek, ömür boyu mutlu ve beraber bir evlilik için dua ederler.

⁷²Ayrıntılı bilgi için bakınız (Okay,B.(1992), Yıldızlarla İlgili Bir Çin Efsanesi,Gündoğan Yayıncılık)

⁷³ Bakınız resim 16

2.9 Batıl İnançların Alış Veriş Üzerindeki Etkileri

Piyasadaki büyük etkilerine rağmen batıl inançların satın alma oranı ve müşteri tatmini üzerindeki etkisi hakkındaki bilgimiz çok azdır. T.Kramer ve L.Block'un araştırmalarına göre, tüketicilerin, hakkında pozitif (negatif) bir batıl inanç ilişkisi kurdukları ürünlerin kusurlu olması durumunda, daha az memnuniyete sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca, tüketicilerin hakkında pozitif (negatif) bir batıl inanç ilişkisi kurdukları ürünleri, aynı ürüne göre daha fazla (az) bir fiyatla satın alma eğiliminde olduklarını görülmüştür. Bu etkiler özel sayı ve renklerle batıl inancın ilişkilendirildiği Asyalı tüketiciler için sınırlandırılmıştır.

Pazarlamada çeşitli sosyal ve kültürel unsurların önemine yönelik akademik araştırmalar yapılırken, bireylerin batıl inançları ve bunların tüketici davranışı üzerindeki etkileri konusunda fazla bir veriye ulaşılmamıştır. Batıl inançların pazardaki güçlü etkisine karşın, bu kadar az araştırma yapılmış olması ilginçtir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletlerinde Cuma gününün ayın 13'üne geldiği günlerde insanların işe gitmek istememesi veya genel olarak hiçbir iş yapmak istememesinden dolayı iş piyasasında 800 ile 900 milyon dolar arası bir kayıp söz konusudur. Ayrıca, artan sayıda Amerikan şirketi Feng Shui prensiplerini uygulamakta hatta Smith Barney ve Morgan Stanley gibi saygın şirketler işe

aldıkları Feng Shui uzmanlarının yardımı ile bu batıl Çin usullerini bürolarında uygulamaktadırlar.⁷⁴

Bununla birlikte, batıl inançların tüketici davranışını nasıl etkilediği konusunda çok az şey bilmekteyiz. Yapılan bazı çalışmalar ile batıl inançların satın alma eğilimi ve tüketici memnuniyeti üzerindeki pozitif ve negatif etkilerinin araştırılmıştır. Özellikle, bireyler batıl inanç ve geleneklerin, kendilerinin performanslarını artırmaya yardım edeceğini umarak sıklıkla bunlara bel bağlamaktadır. Benzer şekilde, batıl inanç ile ilişkilendirilen bir ürünün, beklenen kalite ve daha önemlisi ürün kusurunda müşteri tatmini üzerinde, etkiye sahip olacağı düşünülmüştür. Örneğin, Ang (1997) çalışmasında⁷⁵, tüketicinin pozitif batıl inancının olduğu markalı ürünlerden kalite beklentisinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre biz tüketicilerin ürün kusurunu göze alarak pozitif (negatif) batıl inanca sahip oldukları üründen daha az (çok) memnun kalma eğiliminde olduklarını görüyoruz.⁷⁶

Tayvanlı tüketicilerin renkten kaynaklı pozitif batıl inançla ilişkilendirdikleri ürünün kusurlu olması durumunda memnuniyetleri araştırılmıştır. Özellikle, katılımcıların yeşil renk pirinç pişirme makinesinden ziyade kırmızı (uğurlu renk)

⁷⁴ Tsang, E.W.K., (2004), "Superstition and Decision-Making: Contradiction or Complement?" Academy of Management Executive, vol.18 (4), 92-104.

⁷⁵ Ang,S.H. (1997), Chinese Consumers' Perception of Alpha-Numeric Brand Names, Journal of Consumer Marketing, vol.14 (93), 220-233.

⁷⁶ Kramer,2007

renkteki pirinç pişirme makinesinin arıza yapması durumunda daha az memnun olmayı bekledikleri gösterilmiştir. Daha sonra, yeni bir çalışmada ise önceki bulgular, negatif batıl inanç ilişkilendirmesine ve fiyata göre araştırılmıştır. Tayvanlı katılımcıların 6,444.44 Tayvan Doları fiyatı olan ürünün arıza yapması durumunda, aynı ürünün 6,555.55 Tayvan Doları fiyatta olması durumundan daha fazla memnuniyete sahip oldukları görülmüştür.

Bu çalışmalar ile batıl inançların memnuniyet üzerindeki etkisini görürken daha sonraki araştırmalarda, batıl inançların gerçekten tüketicinin bir ürünü alıp almaması üzerindeki etkisi konusuna değinilmiştir. Özellikle katılımcıların pozitif batıl inanç ile ilişkilendirdikleri bir ürünü daha pahalıya, batıl inanç ile ilişkilendirmedikleri bir ürüne kıyasla satın alıp almayacakları test edilmiştir. Beklediğimiz gibi, 888 Tayvan Doları fiyatta olan taşınabilir bir radyoyu, 777 Tayvan Doları fiyatta olan taşınabilir bir radyoya oranla satın alma eğiliminin daha yüksek olduğunu farkedilmiştir. Başka bir çalışmada ise önceki bulgular negatif batıl inanç ilişkilendirmesine göre yapılmıştır. Katılımcıların 6,444.44 Tayvan Doları fiyatta olan ürünü almayı, aynı ürünü daha pahalı olan 6,555.55 Tayvan Doları fiyatla satın almaya daha az tercih ettikleri görülmüştür.

Daha sonraki aşamada bir setteki satılan ürün miktarını eleyerek sayılar ile ilgili batıl inançları incelenmiştir. Buna ek olarak, hem Tayvanlı hem de Amerikalı katılımcıları dâhil etmek suretiyle, batıl inançların kültürel temelini incelenmiştir. Yani, eğer elde edilen bulgular varsaydığımız gibi kültürel olarak paylaşılan batıl

inançlara dayanıyorsa, o zaman daha önce Tayvanlı katılımcılardan elde ettiğimiz sonuçların aynısını elde etmemiz gerekiyor, ancak kendi kültürleri bu tip batıl inançları içermeyen Amerikalı katılımcılardan aynı sonuçların elde edilmemesi gerekir.

Batıl inançların memnuniyet üzerindeki etkisinin sağlamlığı hakkında kanıtlar temin edilerek, ürünün arızalanmasının ardından Tayvanlı tüketicilerin bir niteliğe sahip (yani setteki sayı) ürünlerden herhangi bir niteliği olmayan ürünlere oranla oldukça daha az memnuniyet duymasının beklendiğini gözlenmiştir. Ancak, batıl inançların kültüre bağlı olma özelliğini teyit ederek, bu etki sadece 8 sayısının iyi şans ile ilişkilendirildiği Tayvanlı tüketiciler için elde edilmiştir. Buna ek olarak, araştırmalar, batıl inançların satın alma niyetlerini de etkilediğini bir kez daha gösterir. Özellikle, Tayvanlı katılımcıların 8 li bir seti, daha fazla sayıda tenis topu içeren bir setten, daha fazla sayıda satın alma olasılığı görülmüştür. Buna karşın 8 rakamı ile batıl ilişkilendirmeleri bulunmayan Amerikalı katılımcıların, tam tersi durum gösterdiğini tespit edilmiştir.

Bu nedenle yapılan çalışmalar, batıl inançların tüketicilere ekonomik yönden akılcılık ölçüsünde satın alma kararları almasına neden olduğu durumlar dâhil olmak üzere, batıl inançların Çinli tüketicilerin davranışları üzerinde sağlam bir etkisi olduğunu göstermektedir. Yani, Tayvanlı tüketiciler bir ürünü daha yüksek olan “şanslı” fiyattan alma, daha düşük olan “şanssız” fiyattan almama ve de ambalaj içinde daha az birim ihtiva eden “şanslı” bir ürünü daha fazla alma eğiliminde

oldukları görülmüştür. Buna karşın, bu tür batıl inançları olmayan Amerikalı tüketiciler, daha akılcı seçim yapmaya bağlı kalmışlardır.⁷⁷

⁷⁷ Kramer,2007

3.ANADOLU VE ÇİN KÜLTÜRÜNDE BENZER BATIL İNANÇLAR

Anadolu kültürü, Çin kültürü gibi batıl inançlar açısından zengindir. Birçok batıl inanç, neden söylenip inanıldığı unutulsa da hala günlük yaşantımızda alışkanlık ya da gelenek olarak varlığını sürdürmektedir.

Anadolu batıl inançlarından en çok bilinen ve yaygın olan nazar değmesi ve nazar boncuğu⁷⁸ takmakla ilgili inançtır. Bizim kültürümüzde "nazar değmesi" adı verilen inanç, diğer dillerde "şeytan göz" veya "şeytan bakışı" olarak adlandırılır.

Ayna kırılmasının uğursuzluk getirdiği inancındaki gibi bu inancın kökeninde de insan gözündeki yansıma vardır. Eski insanlar karşısındaki insanın gözleri içinde kendi küçük görüntülerini görünce tehlikede olduklarını, ruhlarının karşısındakinin gözleri içinde hapsedildiğini sanıyorlardı. Bu inanç zamanla, kıskançlık ve çekememezlikle bakan gözlerin bizi hasta edeceği veya ölüme kadar götürebileceği inancıyla değişikliğe uğramıştır. Bu sebeple, göz şeklinde mavi boncuk takmanın, kıskanç bakışları geri göndereceğine ve kişiyi koruyacağına inanılır.

⁷⁸ Bakınız resim 17

Nazar inancı, Asya Türklerinde, özellikle Şaman⁷⁹ dininde de vardır. Babil, Mısır uluslarında, Sümerlerde, Akadlarda, Anadolu uluslarının en eskisinden en yenisine değin bütününde görülür.⁸⁰ İslam dininde de nazarın varlığından bahsedilir.

Bu korkunun dünya çapında genel bir inanca dönüşmesinin, şimdi Irak'ın bulunduğu topraklarda yaşamış eski Sümerlerden kaynaklandığı sanılıyor. Sümerlerin inançlarına göre bazı insanlar bakarak suları kurutabilir ve bu nedenle ölüme sebep olabilirlerdi.⁸¹

Yaygın olan bir başka batıl inanç, tahtaya vurma inancıdır. Kötü bir şeyler hakkında konuşurken ya da duyduğumuzda “Şeytan kulağına kurşun” der tahtaya vururuz. Tahtaya vurmanın, bizi o kötü olaydan koruyacağına, aynı şeyin bize olmasını engelleyeceğine inanırız. Bu inancın kökenide Şamanizme dayanır.

Türkler'in Şamanizm'den İslamiyete geçişi yüzyıllar öncesine dayansa da günümüzde Şamanizm'den kalan birçok adet ve gelenekler bulunur. Yola çıkan kimsenin ardından su döküldüğünde, su gibi akıcı bir şekilde gidip geleceğine inanılır. Kurşun dökme geleneğiyle, hayatımızdaki olumsuz şeylerin ve nazarın

⁷⁹ Şamanizm ya da Kamcılık doğa ve doğa üstü varlıklara inanılan ilkel bir dindir.

⁸⁰ Eyüboğlu,2007

⁸¹ http://www.sabah.com.tr/fotohaber/yasam/luzumsuz_bilgiler__2?tc=31&albumId=10896&page7

çıkıp gideceğine inanılır. Çeşitli kaynaklarda, Şamanizmden gelen bu batıl inanç “Kut dökme” ya da “Kut kuyma” olarak da geçmektedir.⁸²

Aşağıda Anadolu ve Çin kültürlerinde, batıl inançlar evlilik, doğum ve ölüm başlıkları altında sınıflandırılmış ve karşılaştırmaları yapılmıştır.

3.1 Evlilikle İlgili Batıl İnançlar

Çin’de evlilik geleneklerini incelediğimizde, Anadolu kültürüyle ve diğer kültürlerle bazı benzerlikler görmekteyiz. Örneğin; gelinliğin düğünden önce giyilmesinin, uğursuzluk getireceği inancını, birçok kültürde görmek mümkündür. Çinli gelinler gelinliklerini düğün gününden önce giymezler, çünkü gelinlik birden çok kez giyilirse düğünün bir defa olmayacağını düşünürler. Bu inançtan, Filipinler ülkesi de etkilenmiştir. Bana göre; Anadolu’da ve birçok ülkede var olan bu inancın temeli, gelinliğin düğün gününe kadar temiz bir şekilde muhafaza edilmesini sağlamaya dayanmaktadır. Gelinlik, pahalı bir elbisedir ve olası bir kazada hemen yerine koymak mümkün değildir. Bu sebeple, düğünün ertelenmesine sebep olabilir.

⁸² İnan,2006

Çin geleneklerinde, gelin ve damadın başına pirinç atmanın, onları bir ömür boyu zengin yapacağına inanılır. Bu gelenek Anadolu'da da vardır. Gelin ve damadın başına pirinç atmanın, evliliklerine bereket getireceğine inanılır. Günümüzde, büyük şehirlerde bunun yerini konfeti almış olsa da, köylerde ve kasabalarda hala bu gelenek sürmektedir. Bununla beraber, İç Anadolu'da, gelin düğün sonrası damadın evine geldiğinde, önünde testi kırılır. Testiyle beraber, gelinin varsa kötü huylarının da kırılacağına inanılır. Elazığ yöresinde gelin kapıdan içeri girerken eşiğe konulan kaşığı basıp kırarsa eve bolluk geleceğine inanılır. Çin'de ise düğün boyunca bir şeyler kırmanın, yeni evli çifte şans getireceğine inanılır.

Çin kültüründe gelinlik rengi, kırmızıdır. Birçok ülkede ve Anadolu'da ise gelinlik renginde, saflığın ve masumiyetin simgesi olarak beyaz tercih edilir. Bununla beraber, Anadolu'da gelinin başına kırmızı bir tül örtülür. Burada kırmızı tercih etmenin sebebi; bakireliği, temizliği, namusu ve baba evinden çıkmayı simgelemesidir. Bu gelenek eski Türklerden günümüze kadar gelmiştir. Türklerin müslümanlığı kabulünden sonra ise Arap toplumlarına geçmiştir.

Evlilik batıl inançları ve evlilik efsaneleri kültürler arasında farklılıklar gösterebilir, fakat her bir gelenek ve kültürde büyük benzerlikler vardır. Farklı olan sadece bazı detaylardır. Fakat evlilik batıl inançlarının esasları tamamen aynıdır.

3.2 Doğumla İlgili Batıl İnançlar

Anadolu ve Çin kültürlerinde doğum inanç ve geleneklerindeki benzerlikler, diğer durumlara göre daha fazla görülmektedir.

Hamilelik döneminde dış dünya ile olan ilişkilerdeki iniş çıkışlar gibi yeme alışkanlıkları da tamamen değişebilir. Hamilelikte sıklıkla rastladığımız, bazı yiyeceklere karşı aşırı düşkünlük gösterme, çok arzulama durumu olan aşermek, Çin’de olduğu gibi Anadolu’da da önemlidir. Anne adayı neye aşerirse, onu mutlaka yemesi gerektiği düşünülür. Anadolu’da buna bazı anlamlar yüklendiği görülmektedir. Örneğin; hamile kadın ekşi bir yiyecek yemek isterse, kızı olacağına, tatlı yemek isterse oğlu olacağına inanılır. Aşerdiği yiyeceği yemezse, bebeğin vücudunda leke olacağına inanılır.

Çin ve Anadolu’da, düşüğe neden olabileceğinden dolayı, anne adayının çok gerekmedikçe iş yapmasına, ağır kaldırmasına ve çok dolaşmasına izin verilmez. Çin’de hamile kadın bebeğin geleceğinde karanlık günleri önlemek amacıyla ışıkları açık bırakıp uyur. Bu gelenek Anadolu’da da vardır ama sebebi bilinmemektedir.

Türk kültüründe, doğum sonrasındaki en yaygın gelenekler göbek bağı, eş ile ilgili işlemler, lohusalık, albasması, nazar değmesi inançlarıdır⁸³. Çin’de bebeğin doğumu ile ilgili gelenekler neredeyse aynıdır. Anadolu’da Çin’de olduğu gibi bebek doğmadan isim verilmez. Farklı olarak, Çin’de bebeğin aileye kabul edilmesi için bir ay beklenir ve isim verilir. Anadolu’da bebeğin ilk haftasında isim vermek tercih edilir. İslam inancı gereği, bebeğin ismi, kulağına ezan okunarak ve isim üç kez tekrarlanarak dini bir törenle verilir.

Birçok kültürde göbek bağı bebeğin bir parçası olarak kabul edildiği için göbek bağının akıbeti çocuğun akıbetidir. O nedenle göbek bağına yapılan uygulamalar önemlidir. Türk kültüründe göbek bağı, akarsuya atılır veya temiz bir beze sarılarak gömülür. Mümkün olduğunca hayvanların yemesine açık olarak bırakılmasına izin verilmez.⁸⁴ Bazen de çocuğun öğretmen olması isteniyorsa okul bahçesine, doktor olması isteniyorsa hastane bahçesine gömülebilir.

Çin’de lohusa kadının bir ay boyunca odasından çıkmaması, bebeğini yalnız bırakmamasının, bebeği hayaletlere karşı koruyacağına inanılır. Anadolu’da da lohusa kadının mezarının, 40 gün boyunca açık kalacağına inanıldığı için, 40 gün anne ve bebek evden çıkmaz, bebek yalnız bırakılmaz. Bu duruma halk arasında “kırkı çıkma” denir. Bunların temeli bazı mantıklı sebeplerle açıklanabilir. Lohusa kadının anne olmaya, vücudundaki değişikliklere alışma süreci, onu ruhsal

⁸³Maden, 1991: 357

⁸⁴ Bahar, 1985: 246; Hotun, 1990: 18; Türkdogan, 1982: 590

bunalımlara sürükleyebilir. Bazen bu gibi durumlar, lohusa kadınlarda intihar eğilimine sebep olabilir. Bu yüzden loğusa kadının 40 gün evden dışarı çıkmaması, yalnız bırakılmaması gerekebilir. Ayrıca Lohusa kadının saçına takılan kırmızı kurdelenin, bebeği ve anneyi koruyacağına inanılır. Bebeğin kırkı çıkmadan tırnağı kesilirse arsız ya da hırsız olacağına inanılır.

Çin’de doğmamış bebeği, kötü ruhlardan korumak için, hamile kadın yatağının altında bıçak bulundurur. Bu gelenek, Anadolu’da bebeğin doğumundan sonra görülür. “Lohusa kadın bebeğin yatağının, yastığının altına iğne, bıçak vs koyarsa al basmaz” denilir Bebek yatağının altına bıçak konulur. Doğum sırasında ve sonrasında gerek anne için, gerek çocuk için 40 gün boyunca çok büyük bir tehlike olduğu düşünülen Albastı⁸⁵ ve bu ruhla ilgili inançlar Türker’in çok eski devirlerinden günümüze dek gelen, hâlâ Anadolu ve Anadolu dışı Türkler arasında yaşayan önemli bir unsurdur. Temeli, Türklerin İslamiyet ’ten önceki inanç sistemi olan Şamanizm’e dayandırılır. Kırgız, Kazak, Özbek halkları, Kazan Tatarları ve Anadolu Türklerinde lohusayı al basmasından korumak için değişik çarelere başvurulur.

Halk inancına göre, lohusa kadının veya bebeğin ciğerini yemeğe gelen Albastı’nın, bir takım hilelerle göğsüne iğne veya bıçak saplanırsa, tekrar eski yerine dönemeyeceği ve o aileye hizmet edeceğine inanılır. Bu sebeple bebeğin yatağının altına iğne ve bıçak gibi metaller konulur.

⁸⁵ Albastı, bütün Türk boylarında ortak bir kötü ruh inancıdır.

Çin ve Anadolu'da bu denli benzer bir inancın olması, her ikisinin de temelinde Şamanizm olduğunu düşündürmektedir.

Çin'de bebeğin ilk banyosu, doğumunun üçüncü gününde bir kutlamayla yapılır. Anadolu'da da, bebek üçüncü gününde ilk banyosunu yapar ve bunun için aile büyükleri davet edilir, yemek verilir. Farklı olarak bebek tuzlu suyla yıkanır. Bebeği tuzlu suyla yıkamanın amacı; bebeğin kötü kokmasını ve oluşabilecek pişikleri önlemektir. Bebek 40 günlük olduğunda tekrar banyo yaptırılır. Yıkama suyuna 40 ayrı yerden toplanmış 40 taş atılır. Bununla bebeğin kismetli olacağına inanılır. Son kez sabunlandıktan sonra 40 tas su ile durulanır. Bu yıkanmaya "kırk çıkarma" veya "kırklanma" denir. Kırkı çıkan çocuk, yakın bir komşuya "Kırk uçurma" ya götürülür. Çocuk, kırkı çıkana kadar olumsuz bir durumla karşılaşmamışsa bundan sonra da karşılaşmayacağına inanılır. "Kırk uçurma" ise; bebeğe yeni giysiler giydirilerek, aile büyükleriyle beraber başka bir evin ziyaret edilmesidir. Seçilen ziyaret evinin yüksek bir yerde, ferah, havadar ve geniş olması tercih sebebidir. Ayrıca ziyaret edilen hane halkının da sağlıklı, mutlu, huzurlu, maddi ve mevki olarak da yüksek düzeyde olmasının, bebeğin hayatına iyi şans getireceğine inanılır.

3.3 Ölümle İlgili Batıl İnançlar

Çin ve Anadolu'da cenaze gelenekleri birbirinden farklı olsa da her iki kültürde de cenaze törenine büyük önem verilir. Çin cenaze törenleri ve defnetme gelenekleri, ölenin yaşı, ölüm nedeni, toplumdaki statüsü ve medeni durumuna göre düzenlenir. Ölenin ailesinin maddi durumu uygun olmasa bile borç para bulunup cenaze töreni düzenlenir.

Anadolu'da ölü gömülmeye hazırlanırken yıkama, kefenleme ve cenaze namazı çok önemlidir. Özel durumlar haricinde, ölen kişinin mümkün olduğunca çabuk gömülmesi sağlanır. Genelde bir sonraki namaz vaktinde gömülmesi uygun görülür. Eğer kişi ikindi namazından sonra öldüyse bir gece bekletilir. Definin bir an önce yapılmak istenmesinin yörelere göre, kokmaması, şişmemesi, bir an önce toprağına kavuşması gibi değişik sebepleri vardır.⁸⁶

Ölü yıkama işlemi eğer kişi evinde öldüyse, evinin avlusunda veya evine yakın bir yerde yıkanır. Hastanede ölenler için yıkama işlemi gasil hanelerde yapılır. Ölmüş kimse kadın ise kadınlar, erkek ise erkekler tarafından yıkanır. Yıkama sırasında ölüye öbür dünyaya temiz bir şekilde gideceğı inancıyla abdest aldırılır. Yıkama işlemi tamamlandıktan sonra kefenlemeye sıra gelir. Temizliğı simgelediğı için kefen beyaz renkte bezden yapılır. Kefenlemeden sonra cenaze namazı kılınır.

⁸⁶ Örnek,1971:48

Tabi cenaze namazı sadece Müslümanlar için kılınır. Cenaze namazından sonra topluluk halinde, defin için mezarlığa gidilir. Bu topluluğa çocuklar katılmaz. Bazı yörelerde kadınların da katılması hoş karşılanmaz.⁸⁷

Defin işlemi tamamlandıktan sonra, dualar okunur. Mezar üzerine toprağın sıkışması için su dökülür. Bu adet birçok yörede, her mezar ziyaretinde tekrarlanır. Mezara su dökme adeti, Türklerin Şaman inancı taşıdıkları zamanlardan kalmıştır. Eskiden, ölülerin belli günlerde su içtiklerine inanılırdı, bunun için mezara su dolu bir tas bırakılır, ya da mezarın başına içi su dolu kulplu bir bardak asılırdı.

Cenaze törenlerinin vazgeçilmez özelliklerinden ilki, ölenin ruhunu huzura kavuşturacağı inancıyla misafirlere yemek ikram edilmesidir. Eski Türkler, ölülerine yemek vermeyi önemli görev sayar ve yoğ adını verdikleri yemek verme töreni düzenlerlerdi. İlk çağlarda yemek doğrudan doğruya ölüye verilir, yani mezarına konulur veya dökülürdü. İslâmiyet'in Türkler arasında yayılmasından sonra bu tören, sevabını ölü ruhuna bağışlamak üzere fakirlere yemek, helva vermek şeklinde uygulanmıştır.⁸⁸

⁸⁷ Örnek,1971:58

⁸⁸ İltar,2003

Yemek ikramı Anadolu'nun her yerinde görülen bir cenaze töreni uygulamasıdır. Yemek ikramları yörelere göre çeşitlilik göstermektedir. Yemek ikramın günü de değişiklik göstermektedir. Ölüm gününde, üçüncü, yedinci, kırkıncı ve elli ikinci günlerinde yemek ikramı yapılır.⁸⁹

Anadolu'da cenaze törenlerinin diğer bir vazgeçilmez uygulaması da bu törenlerde mevlit okutulmasıdır. Mevlit okutulması, Anadolu'nun hemen her yerinde karşılaşılan ortak bir cenaze geleneğidir. Mevlit okutma günü de yemek ikramı gibi Anadolu'nun değişik bölgelerinde farklılıklar gösterir. Ölünün elli ikinci gününde, burun kemiğinin düşeceğine inanılır ve bunun acısını azaltacağı düşüncesiyle dualar ve mevlit okutulur.

Anadolu'da cenaze törenlerine katılırken seçilen renk, siyah ya da koyu renktir. Çin de olduğu gibi aile üyelerinin yakınlık derecesine göre farklı renkler giymesine rastlanmaz. Anadolu'da yas tutma süreci yörelere göre üç gün ile yedi yıl arasında değişmektedir.

Ölünün kıyafetleri, ölünün geri geleceği korkusu ve anısını yaşatma isteğiyle en kısa zamanda evden uzaklaştırılarak dağıtılır.

⁸⁹ Örnek,1971:91

Anadolu geleneklerinde, cenaze törenlerinin, her ne kadar İslam inanışlarına göre yapıldığı düşünülse de İslamiyet öncesi Türk geleneklerinden kalma adetlere günümüzde hala yer verilmektedir.

Türk kültüründe ve Türk destanlarında 40 sayısı birçok kez karşımıza çıkar. Özellikle doğum geleneklerinde “kırk uçurma”, “kırkı çıkma”, ölüm geleneklerinde ölünün ardından 40 gün dua edilmesi eski Türklerden kalma Şamanizm’e dayalı bir inanıştır. Ayrıca 40 sayısı, İslam, Hristiyan ve Yahudilik dinlerinde kutsal sayıdır.

Bazı sayılar, taşıdığı sayısal anlamın dışında anlam içerirler. Türkçede 40 sözcüğü sayı anlamı dışında “çok” anlamı içerir. İçinde 40 sayısı geçen isim ve deyimlerin bazıları şunlardır; kırk haramiler, kırk gün kırk gece düğün, bir kahve fincanın kırk yıl hatırının olması, kırk yıllık dost, kırk yılda bir, kırk defa söylemek vb. Bu deyimlerin hepsinde kırk sözcüğü çokluk anlamına gelmektedir. “41 kere maşallah” ise çoktan bir fazla anlamına gelmektedir.

Çince on bin sayısı, Türkçede ki kırk sayısı ile benzerdir. On bin sözcüğü çokluk anlamı içerir. Örneğin, Çin Seddi’nin Çince söylenişi “wan li chang cheng” on bin li uzunluğundaki duvardır.⁹⁰ Buradaki on bin çokluk ifade ettiği için “çok uzun duvar” anlamına gelmektedir.

⁹⁰万里长城 Wàn lǐ cháng chéng, Çin Seddi.
里 li yarım kilometreye eşit ölçü birimidir.

SONUÇ

Çin toplumunda değişik yaş gruplarından insanlara sorulduğunda Çin'de batıl inançların halen varlığını sürdürdüğünü, günlük yaşamı etkilediğini görmekteyiz. Bu kişiler, batıl inançların, büyük oranda sıkıntı yaratmadıkça ve yüklü miktarda para harcatmadıkça sorun olmadığını düşünmekte ve batıl inançlara bir önlem olarak inandıklarını, bu inançlara uymadıkları takdirde kendilerine bir şey olmayacaklarına bildiklerini söylemektedir.

Çin'de çoğu insan, batıl inançlara belirli bir noktaya kadar inanmayı seçtiklerini ve bir şeyin kendilerine uğursuzluk getireceğini biliyorlarsa ondan kaçındıklarını söylemektedir.

Yaşlı Çinliler ise, gençlerin batı kültüründen fazlasıyla etkilendiklerini ve batı kültürünü Çin kültürüne tercih ettiklerini düşünmekte ve Çin geleneklerinin kaybolmasından endişe duyduklarını dile getirmektedirler.

Orta yaşlarda Çinli bir yetişkin, bu konuda tamamen farklı fikirlere sahip olmakta ve Çin batıl inançlarının günlük yaşamda ki etkileri sorulduğunda, gençlerin artık teknoloji ve bilim alanlarında eğitildiklerini ve kendileri için neyin doğru olduğunu ve neyin yanlış olduğunu bildiklerini söylemektedir. Bu kişi aynı zamanda

batıl inançların eskisi kadar olmasa da toplum üzerinde büyük bir etkisi olduğunu düşünmekte ve batılılaşmanın, Çin batıl inançların yok olması konusunda küçük bir rol, fakat eğitimin büyük rol üstlendiğini düşünmektedir.

Çalışmada, değişik kaynaklar incelenerek ve Çin toplum yaşantısı gözlemlenerek bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendime sonucu, Çin'de yaşam biçimi haline gelen batıl inançlar, evlilik, doğum, ölüm, sayılar, renkler ve mimari olarak sınıflandırılmış ve ayrı ayrı incelenmiştir. Batıl inançların Çin'de nesilden nesile aktarılan bir gelenek haline geldiği görülmüştür. Çin kültüründe en yaygın batıl inançların, eşesliliğe dayalı sayılar üzerine olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, dört rakamının ölüm kelimesiyle benzer seste olmasından kaynaklanan dört rakamının uğursuzluğu inancı, binalarda, asansörlerde dört rakamını kullanmama derecesine kadar toplumu etkisi altına almıştır. Aynı şekilde sekiz rakamının uğurlu sayılması da içinde sekiz rakamı geçen telefon numaralarının, araç plakalarının satın alınmasında, yüksek miktarlarda para ödenmesine sebep olmaktadır.

Evlilik batıl inançlarında, düğünde birşeyler kırmanın, gelin ve damadın başına pirinç atmanın, gelin ve damadın kostümlerine anka kuşu ve ejderha motifleri işlemenin yeni evli çifte şans getireceğine inanıldığı ve bunların yaygın batıl inançlardan olduğu görülmüştür.

Doğumla ilgili bütün batıl inançların temeli bebeği ve anneyi kötü ruhlardan korumaktır. Bebeğe bir süre isim verilmemesi, evden çıkarılmaması, kimseye gösterilmemesi, bebek kıyafetlerinde kırmızı kumaş kullanılması kötü ruhları kovmaya yöneliktir.

Çalışmada, Çinde cenaze törenlerinin önemli bir unsur olduğu görülmüştür. Ölen kişinin ruhunun huzura kavuşması için cenaze törenlerine büyük önem verilmektedir. Muntazam bir cenaze töreni yapılmadığı takdirde ölenin ruhunun geri geleceğine ve ailesini rahatsız edeceğine inanılmaktadır. Cenaze törenlerinde trompet, çan gibi müzik aletlerinin çalınması çok yaygın bir batıl inançtır. Bunun kötü ruhları kovacağına inanılmaktadır.

Örneklere açıklandığı gibi Çin batıl inançlarının çoğunluğunun, kötü ruhları kovacağı ve şans getireceği inancıyla günlük yaşamda gelenek haline geldiği görülmüştür.

İncelenen kaynakların ve görüşülen kişilerin farkı bakış açılarının değerlendirilmesi sonucu olarak; Çin batıl inançlarının çok yavaş bir biçimde kaybolduğunu ama birçok insanın, eskiden inanıldığı gibi inandıkları için değil de, sadece Çin kültürüne olan saygıları ve geleneklerini sürdürme isteğiyle, bu batıl inançlara hayatlarında yer verdiğini söyleyebiliriz.

Çalışmanın karşılaştırma bölümünde ise Anadolu ve Çin’de evlilik, doğum ve ölüm sınıflandırılması yapıldığında benzer birçok batıl inancın olduğunu görmekteyiz.

Evlilik geleneklerinde, düğünde bir şeyler kırmanın şans ve bereker getireceği inancı hem Anadolu hem Çin’de benzer şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra gelinliğin düğün gününden önce giyilmesinin uğursuzluk getireceği inancı yine benzer bir inançtır.

Çin ve Anadolu’da benzer batıl inançlar en çok doğumla ilgili olanlarda karşımıza çıkmaktadır. Çin’de lohusa kadının bir ay boyunca odasından çıkmaması, bebeğini yalnız bırakmamasının, bebeği hayaletlere karşı koruyacağına inanılır. Anadolu’da da lohusa kadının mezarının, 40 gün boyunca açık kalacağına inanıldığı için, 40 gün anne ve bebek evden çıkmaz, bebek yalnız bırakılmaz.

Çin’de doğmamış bebeği, kötü ruhlardan korumak için, hamile kadın yatağının altında bıçak bulundurur. Bu gelenek, Anadolu’da bebeğin doğumundan sonra görülür. Bebek yatağının altına bıçak konulur. Çin’deki kötü ruh Anadolu’da Albastı adıyla karşımıza çıkmaktadır. Her iki kültürde de yatağın altında saklanan metalin, kötü ruhu etkisiz hale getireceğine inanılmaktadır.

Türklerin İslâmiyet'i kabulünden bu yana on asır geçmiş olmasına rağmen, bugün günlük hayatımızdaki birçok kültürel öge İslam'dan önceki kültürün izlerini taşımaktadır .

ÖZET

Bu tez çalışmasında; Çin kültüründe, batıl inançlar ve bu inançların, toplum yaşamı üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çin ve Anadolu kültürlerinde batıl inançlar, karşılaştırmalı olarak çalışılmıştır.

Çalışmada, değişik kaynaklar incelenerek ve Çin toplum yaşantısı gözlemlenerek bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirme sonucu, Çin'de yaşam biçimi haline gelen batıl inançlar, evlilik, doğum, ölüm, sayılar, renkler ve mimari olarak sınıflandırılmış ve ayrı ayrı incelenmiştir. Batıl inançların Çin'de nesilden nesile aktarılan bir gelenek haline geldiği görülmüştür. Çin kültüründe en yaygın batıl inançların, eşesliliğe dayalı sayılar üzerine olduğu tespit edilmiştir. Birçok batıl inancın, kötü ruhları kovacağı ve şans getireceği inancıyla günlük yaşamda gelenek haline geldiği görülmüştür.

Çalışmanın son aşamasında; Çin ve Anadolu kültürlerinde, evlilik, doğum ve ölüm sınıflandırılması yapılarak, batıl inançların benzerlik ve farklılıkları araştırılmış, Anadolu'da benzer batıl inançların, İslamiyet öncesi Asya kökenli Türk dinlerinin etkisiyle, günümüze kadar geldiği sonucuna varılmıştır.

ABSTRACT

The aim of this thesis was to study the superstitions in the Chinese culture and to identify the impacts of these superstitions on their social life. The superstitions in Chinese and Anatolian cultures were also compared in this study.

Various sources were reviewed in this study and an evaluation was made after observing the Chinese social life. As a result of this evaluation, the superstitions in China that have become a life style for them were classified and examined individually under such headings as marriage, birth, death, numbers, colors and architecture. It was concluded that superstitions have become a tradition that is passed on to generation after generation in China. It was also ascertained that the most common superstitions in Chinese culture are the numbers that are based on homophony. Many superstitions have become a tradition in daily life thinking that they would push out evil spirits and bring good fortune.

In the last section of the study, the superstitions in the Chinese and Anatolian cultures were compared and contrasted under the classifications of marriage, birth and death. It was concluded that similar superstitions in Anatolia have survived until today with the influence of the pre-Islam Asian origin Turkic religions.

KAYNAKÇA

Ang, S. H., (1997), **Chinese Consumers' Perception of Alpha-Numeric Brand Names**, Journal of Consumer Marketing, vol.14 (93), 220-233.

Artun ,E., (1978), **Tekirdağ Folklor Arastırması**, Tem Ofset

Bahar, Z., Bayık, A., (1985), **Doğanlar Mahaltesinde Annelerin Çocuk Bakımına İlişkin Geleneksel Davranışlarının İncelenmesi**, I. Ulusal Hemşirelik Kongresi. İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası. s. 241-251.

Bratwaite A., Williams C., **Childbirth Experiences of Professional Chinese Canadian Women**. JOGNN, Vol. 33, (6), p. 748-755. (2004)

Dore, H., (1938), **Researches Into Chinese Superstitions**,Tuseve Printing Press

Emily, M., Emily, M.A., (1973), **The Cult of the Dead in a Chinese Village**, Stanford University Press

Eyüboğlu, İ. Z., (2004), **Anadolu Büyüleri**, Derin Yayınları

Eyüboğlu, İ. Z., (2007), **Anadolu İnançları**, Derin Yayınları

Ford, P., (2008), **Superstitions Fly as Chinese Reel from a Bad (Luck) Year,**
The Christian Science Monitor

Güçlü, F., (1995), **Orta Anadolu`da Batıl İnançlar,** Günorta Yayınları

Hotun, N., (1990), **İstanbul İli Halkalı Bölgesinde Deki Kadınların Gebelik Ve
Doğuma İlişkin Geleneksel İnanç ve Uygulamaları,** Yayınlanmamış yüksek
lisans tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
Ingersoll,R.G.,(2009), **Superstition,** Cosimo, Inc

İitar, G., Eski Türklerde Mezar Kültü ve Günümüze Yansımaları, **Hacı Bektaş Veli,**
Güz 2003, S. 27, Ankara 2003, s. 7-16.

İnan, A., (2006), **Tarihte ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar,**
Türk Tarih Kurumu

İnan, A., (1976), **Eski Türk Dini Tarihi,** Milli Eğitim Basımevi

Kaplan, M., (1967), **Nesillerin Ruhü,** Hareket Yayınları

Kramer,T., Block,L., The Effect Of Superstitious Beliefs on Consumer Judgments,
Advances in Consumer Research, vol. 34, pp. 634-635 (2007)

Korugan, T., (2001), **Lüzumsuz Bilgiler Ansiklopedisi 1,** Aykırı Yayıncılık

Köymen, N., (1970), **Çocuk Hastalıklarında Folklor - Bâtıl inanç-İlkel Tedâvi**,
Karınca Matbaacılık ve Ticaret Kollektif Şirketi

Lord, S., Krupp, M., (1990), **Superstitions**, Crestwood House

Lorie, P., (1992), **Superstitions**, Simon & Schuster

Maden, A., Türklerde Doğumla İlgili Adet ve İnanmalar. **Türk Aile Ansiklopedisi**.
Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayını, C. 1, s. 357. (1991)

Morgan, H. T., (1942), **Chinese Symbols and Superstitions**, South Pasadana

Murrell, D., (2008), **Superstitions: 1,013 of the World's Wackiest Myths, Fables
& Old Wives' Tales**, Reader's Digest Association

Oğuz, B., (2004), **Türkiye halkının kültür kökenleri: teknikleri, müesseseleri,
inanç ve âdetleri, 5. Cilt**, İstanbul Matbaası

Okay, B., Yıldızlarla İlgili Bir Çin Efsanesi, **Gündoğan Edebiyat Dergisi**, 1992, 2.s

Ögel, B., (1962), **İslamiyetten Önce Türk Kültür Tarihi Orta Asya Kaynak ve
Buluntularına Göre**, Türk Tarih Kurumu

Örnek, S.V., (1971), **Anadolu Folklorunda Ölüm**, Ankara Üniversitesi Basımevi

Örnek, S.V., (1966), **Sivas ve çevresinde hayatın çeşitli safhalarıyla ilgili bâtil inançların ve büyüsel işlemlerin etnolojik tetkiki**, Ankara Üniversitesi Basımevi

Örnek, S. V., (1977). **Türk Halkbilimi**. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları

Qian, Y., (1999), **The Process of China's Market Transition (1978-1998): The Evolutionary, Historical ad Comparative Perspectives**, Stanford University, 34p.

Park, R., (2010), **Superstition: Belief in the Age of Science**, Princeton University Press

Phillips, D., Christenfeld,N., Ryan,N., **An increase in the number of deaths in the United States in the first week of the month An association with substance abuse and other causes of death**, New England Journal of Medicine, July, 1999, Vol. 341, pp. 93-98

Pickering, D., (2003), **Dictionary of Superstitions**, Cassell

Radford,E., Radford, M. A., (2003), **Encyclopedia of Superstitions**, Metro Books

Söğüt, M., Güvercinin Batıl İnancı, **National Geographic**, Nisan 2012, s.87-97

Tan, A. (2003), **Opposite of Fate: Memories of a Writing Life**, Penguin Group

Tanyu, H., (1987), **Türklerde Taşla ilgili İnançlar**, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Tong, D., (2006), **A Biblical Approach to Feng Shui & Divination**, Armour Publishing Pte Ltd Singapore

Tong, D., (2005), **Chinese Marriage Traditions: What's Right for the Christian?**,
Armour Publishing Pte Ltd Singapore

Tsang, Eric W.K., (2004), “**Superstition and Decision-Making: Contradiction or Complement?**” **Academy of Management Executive**, vol.18 (4), 92-104.

Türkdoğan, O., (1982), **Doğu Anadolu’da Ana-Çocuk Bakımı ile İlgili Kültür Kalıpları**. II. Milletlerarası Türk Folklor Bildirileri. Ankara

Watson, J.L., Rawski, E.S., (1988), **Death ritual in late imperial and modern China**, University of California Press

Webster, R., (2008), **The Encyclopedia of Superstitions**, Llewellyn Publications

Zhao, B., (1966), **Marriage Laws and Customs of China**, Institute of Advanced Chinese Studies and Research, Chinese University of Hong Kong

<http://evoire.com/page/chinese%E2%80%99s-wedding-myths-and-superstitions/>

<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=102&catid=3&subcatid=69>

<http://features.cultural-china.com/qixi/index02.html>

<http://traditions.cultural-china.com/en/115Traditions343.html>

<http://www.bjreview.cn/EN/En-2005/05-43-e/zm-1.html>

http://www.chinaculture.org/gb/en_chinaway/2004-03/03/content_46092.htm

http://www.ehow.com/about_6314273_chinese-funeral-dress-traditions.html

<http://www.funerals-and-flowers.com/chinese-funerals.html>

<http://www.helium.com/items/1309759-pregnancy-superstition-chinese-baby-foetus>

EKLER

Resim 1: Giriş kapısı üzerine asılmış Bagua aynası

Resim 2: Ejderha ve Anka kuşu işlemeli düğün kıyafetleri

Resim 3: Kırmızı renkte gelin arabalardan oluşan düğün konvoyu

Resim 4: Düğün töreninde gelin ve damadın çay servisi

Resim 5: Ying yang

Resim 6: Bebeğin önüne çeşitli nesnelere konularak, seçtiği nesneyle gelecekteği mesleğinin ilişkilendirilmesi

Resim 7: Kırmızı yumurta ve zencefil partisi için hazırlanmış masa

Resim 8: Cenaze töreninde, törene katılanların arkasını dönme geleneği

Resim 9: Çin'de birçok asansörde 4, 14 gibi uğursuz olduğu düşünülen rakamlar kullanılmaz

Resim 10: Şans getirmesi için asılmış kırmızı renkte kâğıtlar

Resim 11: Qipao

Resim 12: Kırmızı Çin Düğümü

Resim 13: Kötü ruhları kovmak için asılmış kırmızı fenerler

Resim 14: Şans getirmesi için ters asılmış fu

Resim 15: Ters asılmış fu

Resim 16: Sevgililer Günü'nde genç kızların suya iğne bırakma geleneği

Resim 17: Nazar boncuğu